

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 15.

Plymouth, Pa., d. 10 Balandžio (April) 1901 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVI.

Rasiant apie permainų adresą
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą
Dėl norinčių pamatyti mūsų
laikraštį siunčiame vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY

"Vienybė Lietuvniku"

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Panksztyt & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of "Vienybė
Lietuvniku" executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

Vienybė Lietuvniku"

Išveina kožną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARĘ.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms	25c.
Už colį vieną sykį garsinant	\$1,00
Pajieszkėjimai: už vieną sykį	50c.
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius (už vieną dolerį)	\$1,00

Pinigai kitaip nesistancija, kaip tik per
MONEY ORDER, da registravotose gromatose
ant azito antraszo:

J. J. Panksztyt & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Star Drug Store.

kampus Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

Parduoda gerai sutaisytas gyduoles ir chemizkus dalykus. Gerą
muilą, spepeczius, szukas ir t. t. Perfumus ir didelę daugybę visokių
mažmozių. Czysta arielka, vynai ir kitoki gėrymai vartojami kaipo vaistai.

Daktaru receptai sutaisomi kogeriausiai.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

A. L. GRAICZUNAS,

(LIETUVISZKAS DAKTARAS.)

772 Milwaukee Ave. Chicago, Illinois.

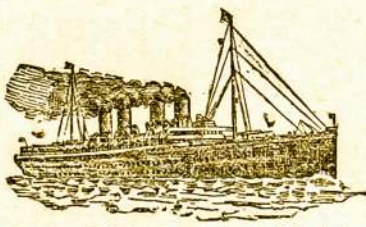
PRIIMA { nuo 8 iki 10 ryto
LIGONIUS { nuo 12 iki 1 po piet
 { nuo 7 iki 9 vakare.

Atėik pats arba gali paszaukt į savo namus. Gydan pasekmingai ir didžiausioje paslapyje
užlaikau užsikrecziancias limpancias, gėdingas ir prastoto vyriszkuo ligas.
Atėiszaukiantiems per laiszką su apraszynu savo ligos duodu rodą.

Telefonas 309 - 2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Latvakortes ant visokių linijų ir siunc-
zciu pinigūs į visas dalis svieto. Doviernastis
(pavedimus rėsztu) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigūs ont
amerikoniszkių ir t. t. Darau apszergėjimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių dalkių. Teigu
kurį atkeliavusį užlaikytų kastlegarnėje, tegul
szaukliaf prie manęs, o aaz įj iszlinosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o busite
užganėdinti-

W. Matusевичius.

Uzdėjan krautuve visokių tavorų kaip ant tai:
marszkinų, kalnierių naktaižų, petneezų, viso-
kių skrybėlių, mašinų czeverykių, marszkinų ir
dar kitokių daigtų. Teipogi laikau ir kriancieszką
szapą, siuviu drapanas dailiai ir pigiai. Lietuviai
jeigu einat pas žydą, geriaus eikit pas savo tautietį
112½ E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Krautuve Forniczio.

Czonai gausite pigiausiai visokius naminius
rakandus, kaip tai lovas, komodas, krees ir t. t.
Kiekvienas sykį pas mus pirkes, ateina ir kita
sykj. Susikalbėti galima visaip.

A. FAINBERG,

56 E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Graicziausiai iszgydo visokias ligas

Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

Daugiau kaip
30 metus iszmgintast
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausie gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisoku Rheumatizsku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukių, deszrų visokių
galima gauti dideliom pasirinkime.

teiposi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt

yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesnę prekę nei kaip pas kitus
visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

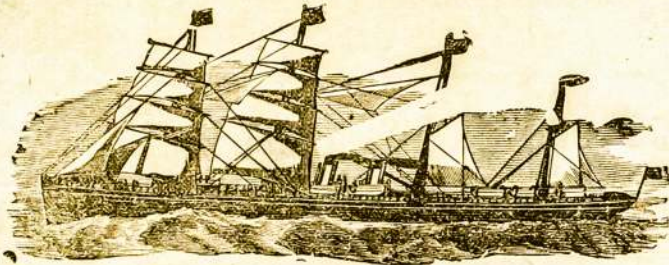
Daktarka. Johanna Želviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church uleyzių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
 { nū 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
aiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą priežiurą.

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
 Litewski i Polski **BANK**
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamie pinigus, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susizneketi lietuvizskai ir lenkizskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i deposite bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procenta tik ta mokam nuo 50 doleriu ir viszaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 menesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuvizskas ir Lenkizskas **Kromas** visokių szviezių tavo ru. Taipogi parduda szifkortes i visas dalis svieto, ant greiciausiu ir drucziausiu laivu. Izmaino visokius piningus, o ir nusiuoczia i uzmare, tiesiog i namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
 NANTICOKE, PA.

Didele krautuve
 IR **KARZIAMA**
 Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gerymo ragaut, tegul atsilanko pas **Joną Żukaucką**
 Plymouth, Pa.

ADRESAI
 CENTRALISZKŲ VIRSZINŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPADGYSIĖS.
 Prezidentas — V. Daukszys
 P. O. Box 1018 Plymouth, Pa.
 Sekretorius — A. Ilgunas
 412 Breaker Str. — Scranton, Pa.
 Kasierius — A. Olszewskis
 60 Sub-Sta. Chicago, Ill
 Knygius — N. Olszinskas
 825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

The Fair Store.
 Prekes mus krautuveje:
 Viedral del angliu 15c.
 Ciberiai 65c.
 Pintines del drapanu 39c.
 Skalbynes 10c.
 Spiaudynes 10c.
 Zerkolai 5c.
 10 stuopu blekinės 10c.
 Kedziu sedynes 7c.
 Duoniniai peiliai 10c.
 Duonmalzis 5c.

THE FAIR STORE
 Pirmias Hersberger's stand 43 E. Meine st.
 Abe J. Stone, savinikas.

„LIETUVA“

Nedelinis Laikrasztis iszeina kas petnyeczia Chicagoje ir paduoda zmonems svarbiauses ir teisingiauses zines isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieto. „Lietuva“ paduoda naujusias politizskas zines, tai yra, apie krutejima zmoniu visuose krasztuose svieto, visose vieszpattyse, apie ju darbus, uzdarbius, naujiausius izradimus (iszmislus) ir t. t. Kas „Lietuva“ skaito dasizinos apie viska, kas tik sviete darosi, apszvieis ir izmoks zmonizskai pasielgti.

„Lietuva“ kasztuoja ant metu \$200, ant pusės metu \$1,00. Pinigai tur but uzmoketi isz virzaus.

Uzsiraszdami ir piningus siusdami adresuokite teip:

A. Olszewski.
 924 33-rd. st., Sub-Sta. 60
 CHICAGO, ILL.

DON'T TOBACCO SMOKE
and SMOKE Your Lifeaway!

You can be cured of any form of tobacco using easily, be made well, strong, magnetic, full of new life and vigor by taking **NO-TO-BAC**, that makes weak men strong. Many gain ten pounds in ten days. Over **500,000** cured. All druggists. Cure guaranteed. Booklet and advice **FREE**. Address **STERLING REMEDY CO., Chicago or New York, - 437 -**

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurine Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALŲ PORTERŲ** ir **ELIŲ**.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiu apfiniu, norint ir geriant truputi uzsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne pronzku.

Todelgi perkantieje ir jerdavejai (karczianijikai) viradcs reikalaukite Lietuvizsko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN
BREWING CO.
 DANVILLE, PENN., A.

SPAUSTUVE.

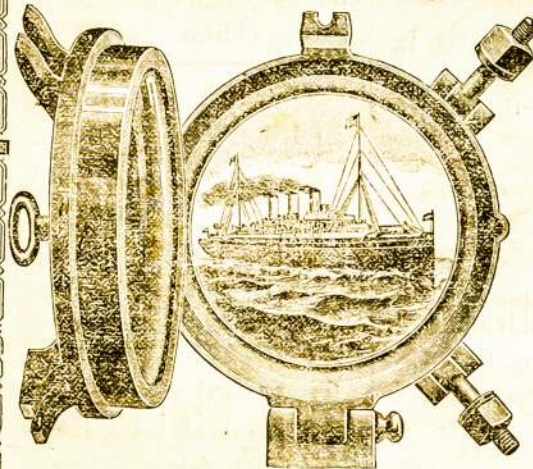
„Vienybes Lietuvninku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos del draugysziu, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kraliu geriausiu ir greiciausiu laivu *

Siunczia pingus i visas svieto dalis greitai ir pigei. Norintis kad jo piningai siuncziami i tevyne neprazutu ir nuo greiciausiai nueitu tegul kreipiasi

Po TOKIU ADRESU pas mumis

J. J. Pauksztis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main Street,
 PLYMOUTH, PA.

6 West Main st. — tai yra mus numeris. 100 centu nupirks daugiau mesos mus krautuveje, negu kokioj nors kitoj mieste. Kodel? Mes perkame uz piningus ir parduodame uz piningus, uz tai nekur nepraktizame. Nepraszykite pas mus barguoti. NUMAZINTOS PREKES MUS MESOS KSUAUTVE. 6 W. Main st. Plymouth, Pa.

CASH for acceptable ideas. State if patented. THE PATENT RECORD, Baltimore, Md.

PERŽVALGA.

— Geri tautiečiai atkreips savo atydą ant pirmosios korespondencijos iš Lietuvos. Mes iszties papildome piktadėjystę, palikdami savo brolius kęsti be vilties, be suraminimo ir nėra mums iszteisinimo prieš savo savinę. Tiems, kurie savo kancziomis gaivina mūsų nuvargusią tėvynę, mes užmokam užmirsimu ir nedėka.

— Philadelphia, Pa., pradėjo iszeidiuoti laikrasztis „Lietuvis“ tokio didumo, tokio pavidalo ir teip-gi kas sanvaitė, kaip Chicagos „Lietuva“. Pirmas num. pasirodė 29 Kovo.

— „Ukininkas“ pranesza iš Naumieszio, Suvalkų gub., kad kunigai baisiai bara žmones už skaitymą knygų, patiems kunigams nežinomy. Ypatingas gadynės ženklas.

— Susivienijimo L. A. seimas, iš eilės 16, užsakytas ant 21 d. ateinanczio mėn. Gegužio ir prasidės 10 val. iš ryto; vieta seimui paskirta Wilkes-Barre, Pa., 88 E. Market str. F. Kunco salėje. Delegatai ras ten-pat ir apsigyvenimui vietą.

— Kaune, 18 Kovo, atliko savo pirmąjį metinį susirinkimą kauniszkė žemdarbės bendrovė, į kuria yra įstoję 270 sąnarių. Ant susirinkimo iszklausyta kelių interesingų atskaitų ir kalbėta apie vietinius ekonomiszkus klausymus. Žinoma, prie jos priguli tik stambesniejie žemės savininkai.

— Rusiszkam laikrasztyje „Novoje Vremia“ tulas N. A. Engelhardt savaip pagiria Lietuvą. Jis skundžiasi ant statistiszkio Vilniaus komiteto snuduriavimo ir gale užtėmyja: jog butent Lietuva, Mickevičiaus tėvynė, gausi augsztais galvocziais, visada budavus centru aitraus proto veiklumo.

— „Tilžės Keleivis“, 23 num., giriasi prieš savo skai-

tytojus, kad jis esąs „augsztai mokintų vyrų raszomas“. Iš apaczių — tinkame.

— Dėlei parapijos nesutikimų Philadelphijoje, pakilo paskala, buk kunigo priesiņinkai norį kunigą saviszku budu nusikratyti. Tą iszgirdęs, klebonas kreipėsi pas maskoliszką pasiuntinį (konsulį), apskųsdamas tą drąsuolį, kaipo maskoliszką anarchistą. Konsulis nuo skundėjo pareikalavo kelių tukstanczių dol. kaucijos ir ant to viskas pasibaigė.

Isz Lietuvos.

Mintauja. Bene 1 d. Gruodžio paleido isz Mintaujos kalėjimo vieną latvij darbininką Gulbį; jį aresztavoį Liepojnį. Isztupejo žmogus apie 7 mėnesius, o paszalpos nė jokios! Net aresztantų rubais turėjo dėvėti, nes savi nuplyszo, o kışzenėj nė skatiko. Paleido jį isz kalėjimo, atėmė rubus valdžios, — pasiliko žmogus nuogzas, net be marszkinų. Su vienu kiteluku ant pliko kuno nuvežė jį pas žandarų pulkaininką Klado. Net tam pagailo žmogaus — davė suradęs kokius senus drabužius.

Sunku, vyrai, puti kalėjime, bet dar sunkiaus, jei apie tavę nieks neatmena, isz niekur neiszgirsti jokio palinksminanczio, pastiprinanczio balso!

— Gimnazijos sznipukai dar vis sznipinėja, ar nesuseks kur lietuvius susirenkant, skaitant ką prieszingą. Valkiojasi gana tankiai po pansijonus, bet ikisziol nieko, o nieko nesuuoštė. Jau dabar net pradeda abejoti, ar yra czia kas. „Matyt tik paskalą tokią paleido! Czia nieko nėra“ — kalba tarp savęs sznipukai—mokytojai.

Tamoszius.

Liepojus. Ką įstengtų padaryti Vonsiackis, jei neturėtų visos armijos sznipukų? Sznipukai — tai didžiausia jo atspirtis! Garsusis sznipas Sa-

gaitis jau iszbėgo isz Liepojaus ir kaip ugnį sudegė — kartus pasidarė ten jam gyvenimas; bet jis dabar gal dar daugiau kenksmo padaryt: gal jis valkiojasi persirengęs kur po Lietuvą, gal nuvažiavo į kitą kokį miestą ir ten vėl apdums kokiam žmogui akis, kaip Sziauliuose Ambrazaiciui... Bet Liepojuj dar užtenka sznipukų; garsiausiu yra inspektorių gimnazijos Smiriagin'as. Dar nespėjo atvažiuoti į Liepojų Vonsiackis, jau Smiriagin'as susibicziuliavo su juo. Per jo liežuvi Vonsiackis krėtė pas mokintinius Biliuną ir Paketurį, per jį ypacz areszta vojo po vakacijų mokintinį Bieleckį, per jį daugelis mokintinių turi bėgti isz Liepojaus į kitas gimnazijas, per jį dabar sunku susieiti į vieną vietą 3—5 mokintiniams. Bet sztai apie vidurį Lapkriczio mėnesio Vieszpats Dievas uždėjo ant jo savo ranką.

Inspektorių buvo gimnazijoje. Daug mokintinių, susirinkę aplink jį, kalbėjosi tarp savęs. Tik sztai suriko inspektoriui vienas mokintinis: „Tamistos rubai dega!“ Inspektorius cziupt už užpakalio — nudėgė ranką... Nubėgo pas mokintojus ir ėmė szaukt: „manę užmuszt nori!“ ėmė rekt, rankas susiėmęs. Ant nelaimės sudegė tiktai užpakalis mandieros.

Pasikėlė bausis truckszmas. Tuoj nusiuntė telegramą į Rygą pas globėją (kuratorių). Atvažiavo apskriczio inspektorių Zajenczkovski's ir pats globėjas Szvare. Tyrinėjo, tyrinėjo, kas tai padarė — nieko neisztyrė; ant galo nusprendė iszvyt isz gimnazijos 20 mokintinių, be tiesos kitur įstot. Prisipažino tada pats kaltininkas, mokintinis penktos kliašos K. — jį ir iszvyjo be tiesos kitur įstot. Inspektoriui nors tiek buvo džiaugsmas. Bet sztai vėl nelaimė! Dar bebunant Rygos ponams

Liepojuj kelis kartus isztarszkejo Smiriagin'o langai. Szeimininkas tų namų bijojosi, kad kartais su inspektoriu ir jo namų neiszkeltų į padanges; jis liepė Smiriagin'ui pasijieszkot kitur gyvenimo. Persikraustė žmogus kitur, namus savo apstatė žemskiais; sergsti dabar jie, kad kas dinamito ponamais nepakisztų. Jei kas ateina pas Smiriagin'ą su kokiu reikalu, pirma iszeina patį jo pasitiktų, iszklausinėja, kaip pavardė, su kokiu reikalu... tik tada, jei žmogus „ne bausis“, iszeina pats ponas, paima svečią už abiejų rankų, kad negaletų apliet jį kokiu deginancziu vandeniu arba nuszaud, ir tada kalbasi. Bet ir vėl nesenei iszpyzskejo jo langai. Smiriagin'as dar padipino sargybą, bet kas-žin ar tas ką gelbės, ar spės dėt naujus langus? Ir jau turbūt, kaip Sagaicziui, apkars Liepojaus duona... Laimingos kelionės! pasakysim mes jam. Laimingai kur sprandą nusi-sukt!...

Visą kaltę už tuos langus meta Smiriagin'as ir Vonsiackis ant lietuvų, ypacz ant suvalkiecių, pabėgėlių isz Senapilės. Jau net pasakė valdžia gimnazijos, kad daugiau suvalkiecių į Liepojų nebepriims, bet gal ir isz kauniecių atsiras dorų vyrukų, gal ir jų ne visų kinkos drebą.

Vyrucziai, darykit teip, kaip liepojiszkiei su Smiriagin'u, su visais sznipukais ir ober-sznipukais!

Sziurpulių Savujukė.
(Isz „Varpo“)

Londono Lietuviai.

Naujasis kunigas Szlamas, pasijuto per menkai algos gaudas. Nedėlioj 10 d. Kovo po dievmaldystės surinktus kolektorių pinigus susizėrė savį kışzenių visus ir nė žodžio niekam nesakęs, apsisuko ir buvo beėinas, bet K. Szesztokas jį

sulaikė ir užklause, ar nemalonestų pinigėlių, likusių, nuo algos, pas kasierių padėti. Kunigėlis užsirusino ant Szeszto-ko ir trumpai jam atsakė: kas tau galvoj! Isz to matyt, kad kun. Szlamui neužtenka 5 svarų algos ant sanvaitės.

Pavakare po niszparų kaip paprasta, kunigėlis sakė pamokslą. Pasakoję ypatingai apie draugystes, tycziojosi isz isz įstatymų „Parapijos Szv. Petro“, Kooperatyviszkos Dr-tes ir „Vienybės“, nurodydamas, kad tie visi įstatymai esą bedievių sutaisyti ir per tai reikią rupintis tas draugystes isznaikyti nes jose platinamas esąs socializmas ir anarchizmas. Toliaus, persergėjo žmones nuo visokių bedievių, o ypacz barė žmones už skaitymą visokių bedieviszkų laikraszečių, kur esąs tik viens dergimas kunigų, ir dvasiszki-jos; kad greicziaus praszalinti bedievių įtekme ant žmonių, jis uždedas draugystę vardu „Vienybė Lietuvių“. Mieriai jos bus maž-daug toki:

1) Į draugystę prigulėšė tik-tai dievobaimingi žmonės, kurie mažiausiai syki ant metų yra atlikę iszpažintį.

2) Į draugystę galėšė prigulėt net ir vaikai nuo 5 metų iki 15.

3) Draugystės sąnariais galės buti ypatos abiejų lyczių nuo 15 metų amžiaus.

4) Rasztai skaitysis tik toki, kokius parinkšes dr-tės įren-gėjas, t. y. kunigas, kas tamė priesztaurusęs tas busęs iszsyk isz draugystės iszmetas.

5) Nėvienas sąnarys neturės tiesos susidėti su bedieviais, t. y. tokiais žmonėmis, kurie nepildo valios savo dvasiszko vadovo; toki žmonės negali turėti prieglaudą pas sąnarius; kas to nepildysęs, busęs isz draugystės iszmetas.

Tai busianti draugystė paszalpos bedarbiams, ligoje; ji suteiks prieglaudą ir atkeliavusiems. Įsiraszant, užsimokės sąnarys 2 szilingu, vyras ir pa-

ti 3 szil., su vaikais, rodos, nuo 4 iki 6 szilingų.

Pirmas susirinkimas bus laikytas 17 d. Kovo iszkaloje prie bažnyczios, kur busę perskaityti visi įstatymai. *K. P.*

Politiszkos žinios.

Amerika. Nuo Pilipinų nieko ypatingo nepareina. Insurgentai, pradėję jau pirmiaus pasiduoti amerikiečių valdžiai vis tankiaus tą daro: szitoj sanvaitėj buvo du atsitikimu, kad pilipiniečių buriai sudėjo ginklus. Suimtas pilipiniečių vadovas Aguinaldo sudėjo amerikonomams prisiegiar ketina iszleisti į žmones paszaukimą, kad nurimtų ir pripažinų amerikiečių virszų.

Valdžia susekė dideles klas-tas ir apgavystę iszleidime pinigų ant karės reikalų; keletą žymesnių ypatų areztavojo.

Rytinė Azija. Žinios isz Kinų pranesza apie naują su-kylimą tuloj provincijoj Mon-golijoj; tos szalies gubernato-rius, surinkęs 11 tukstanczių geros karumenės, buk eisęs priesz kinų ciesorių, idant pa-veržti jam valdžią. — Kalbant apie reikalus Mandziurijoj, nė jokių naujienu paduoti negali-ma. Japonija neva pakėlė bal-są priesz Rusiją, bet matoma, kad jos prieszgyniavimas Ru-sijai nebaisus, ypacz kad kitos vieszpatystės į tą dalyką bijosi ar nenori kisztis.

Pietinė Aprika. Burai ne-parodo paskutiniam laike savo darbu; anglai giriasi, kad dvie-jose vietose suėmę po kelias deszintis burų, bet isz kitos pusės skundziasi, jog daugel vagonų su visokiais daig-tais ir maistu patenka į burų rankas. Kitą vargą anglai tu-ri su maro liga, kuri atsirado vyriausiam Kaplendo mieste ir naikina žmones. Mirszta kasdien po keletą gyventojų, o apserga po 15 iki 20 žmo-

nių.

Rusija. Smarkauja tas pats judėjimas ir tos paczios val-džios nelabystės. Į vietą nu-szauto Boholiepovo caras pa-skyrė tautos apszvietimo mi-nistru gen. Vannovskį, kurs ilgą laiką buvo pirmiaus karės ministru. — Į Varszavos gen.-gubernatorius paskirtas gen. Czertkov, kurs iki sziol buvo vieszpatystės rodoje sąnariu. Jis isz tų, ką Aleksandra II buvo pavaręs už per didelį smarkumą.

Dalis darbu.

Illinois valstijoj kal-nakasių organizacija turi savo kasoje gyvais pinigais 14,278 dolerių.

New York'e sudas nepripažino 8 valandų darbą, nes toks pripažinimas, sako, priesztaurautų laisvoms lenkty-nėms.

Ohio valstijoj yra susi-tverusių 936 darbininkų unijų, isz kurių 300 pakilo vienuos pereinuos metuos. Unijos su-rinko isz viso \$276,088, o paszelpai iszmokėjo \$69,360.

Wilkes Barre, Pa. Audimo fabrike pakilo ermy-deriai; susiburę darbininkai, vaikinai ir merginos, skaitliuje kokių 500, užpuolė ant supe-rintendento ir apdauzė jį ak-menimis; įsikiszus policija isz-vaikė kersztaujančią minią, daugelį žmonių suzeisdama.

Perryopolis, Pa. Viena kompanija supirko 35,000 akrų žemės, kur įtaisys anglių kasykles.

Trenton, N. J. Amat-ninkai prie statymo namų pa-reikalavo asztuonių valandų dienos darbe vietoje 9, kaip iksziol. Samdytojai ant to ne-tinka, per ką, be abejonės, turi užsimegsti straikas, kuriame dalyvaus 800 iki 1000 darbi-ninkų.

Indianos valstijoj vi-sos stiklų liejinyczios sustos

dirbusios nuo 11 Geguzio iki velyvam rudeniui, apie ką sa-vininkai yra jau apsakę darbi-ninkams.

Irwin, Pa. Distrikte iszrodo ant straiiko, kurį susi-vienyjusieje darbininkai tiki-si greitu upu laimėti.

Rochester, Pa. Vie-toj neseniai sudegusių stiklo liejinyczzių nepoilgam atstatys naujas, ruimingesnes, kuriose turės darbą jau ne 1200 darbi-ninkų, kaip pirmiaus, bet 1500.

Carter, Ky. Paviete, viena pittsburgiszkė kompani-ja užpirko 5000 akrų žemės, su molio sluogsniais, ir įtaisys ten milziniszką plytų degly-czią.

Sharon, Pa. Kompa-nija „Sharon Steel Co.“ yra paskyrus \$150,000 pastatymui 150 namų darbininkų gyvenimui; be to jau 300 namų toji kompanija stato.

Monongahela, Pa. Fabrikas „Pittsburg Stove & Range Co.“, kurs neperseniai yra sustojęs, pradės isz naujo darbą, kaip tik tie 3000 geczių ką guli sukrauti dirbtuveje, bus iszsiusti į Pittsburgą. Apie 200 darbininkų vėl gaus dar-bą.

Seattle, Wash. Czia neuzilgio prasidės kasimas ka-nalo, kur 1000 darbininkų ras darbą.

Naugatuck, Con. Darbai eina gerai, priima ir naujus; ypacz tie, kurie numa-no apie guminius czeverykus, greitai gauna darbą, kurio gali turėti per visą vasarą.

Utica, N. Y. Vyrams czia nekiek darbo, bet mergi-nos greicziaus patenka į audi-mų dirbtuves; įpratus ir paži-nus darbą, mergina gali pelny-ti po 8 iki 9 dolerių kas san-vaitė.

Toledo, Ohio. Ren-gia naujas dirbtuves automo-bilių (vezimų be arklių), ku-riose ras darbą 2000 vyrų.

Grampian, Pa. Darbų čzia iki valei; ir isz kitur atvykę tuo gauna vietą.

Waynesburg Pa. Neužilgio pastatys ciukinės blėtos fabrikus, kur bus vieta del 350 darbininkų.

St. Louis, Mo. Stato naują vielų dirbtuvę, kur bus darbo 1200 darbininkų.

Swissvale, Pa. Ren-gia didėlas liampų dirbtuves, kurios duos darbą 600 darbininkų.

Isz Amerikos.

Chicago's augimas.

Chicago buvo pakeltas į miestus sulyginus neseniai, tik 1837 m., o šiandien tam mieste 1,698, 575 gyventojų; telephono ilgis isznesza tenai 70 tukstanczių mylių.

Milžiniskastrustas.

Neseniai susitvėres kapitalistų trustas, žinomas po vardu „United States Steel Corporation“, pakėlė savo kapitalus dar augszcziaus, butent iki 1,100,000,000 dolerių. Tai nesvietiszka galybė keleto žmonių rankose.

Nelisk, kad nežinai.

Tulas J. Wamsley isz Nebraska, jieszkodams per tam tikrą agenturą pacziuos, suėjo į pažintį per laiszkus su nekokia „patogia juodbruve“ Elma Marshall. Gavęs nuo jos kelis meilius laiszkus, Wamsley, nesuvaldydams savo meilės nupleszkėjo į Chicago, idant su ja asabiszkai susieiti. Su szirdies drebėjimu jis skubino į jos gyvenimą; ten pasitiko ji... juoda, kaip anglis, nigerė, sakydama, kad tai ji yra jo iszrinktinė. J. Wamsley apskundė agenturą ir gavo už savadžiojimą \$25.

Nekaltos aukos.

Generolas McArthur prane-sza nuo Filipinų, jog ligonbu-cziuos guli 2833 apsirgę kareiviai, o 908 ligoniai gydosi pa-

cziose kazarmėse.

Duonos jieszkocziai.

Nuo 1820 m. atplaukė į Su-vienytas Valstijas isz kitų krasztų 19 milijonų žmonių. Nuo 1890 m. ateivių skaitlius vis mažinasi.

Mūsų žmogus.

Mt Carmel, Pa., kasykleje Riches užcziuszė Pranciszkių Mazelionį; palaidojo jį, kaipo sąnarį, szv. Petro ir Povylo draugystė.

Nepigi

žmogų džio garbė.

Ant žmogžudės, neteisingos kovos Pilipinuose Suvienyto-sios Valstijos yra iszleidusios net 202,583,000 dolerių. Toje kovoje paliko gyvastį 908 kareiviai, o be to dar 2120 numirė nuo visokių ligų. Sunkiai užsipelno McKinley žmogžudžio garbė.

Savo mastu.

Vyriausias pilipiniečių vadovas Aguinaldo, kurį amerikiečiams pasisekė suimti, sudėjo Suvienytoms Valstijoms pilną prisiegą, bet vis-gi amerikiečiai bijosi jį paleisti. McKinley su savo klapciukais gerai žino, kaip lengva laužyt visokius pažadėjimus.

Begėdžių džiaugsmas.

Amerikiečiai isz pasaly sugavo pilipiniečių vadą Aguinaldo. Atvirai generolas Funston nebutų drisęs prisiartint prie to karžygio, tai jis užsinerė zalczio kailį.

Dainu vakaras.

„Vienybė“, nedėdama daug svarbos persenusiems įprati-mams, nesveikino savo skaitytojus su linksmomis velykoms. Užtai visi tie vyrai, kurie ap-rupina to laikraszczio gyvastį ir tarnauja visuomenei pagal savo iszgalę, suteikė vietinei Plymouth'o lietuviszkai kolio-nijai tokį pasilinksminimą, ko-kio gali užvydėti jai dauguma

kitų lietuviszkų kolionijų. Jie įtaisė dainų vakarą, vardan V. Kudirkos. Didžiausią darbą sziam dalyke atliko ponias Alytienė, kuriai, kaipo sumaniai choro vedėjai, czionyksztė dainininkų kuopa turi dėkavoti už paczią savo gyvastį. Isz szalies prie choro prigulėjo kelios dainininkės, kurios užsipelno nemažą garbę už tai, kad vidur kitų atszalimo, o tarpais ir nesuprantamų užmė-tinėjimų, jos mielai yra pasis-zventusios neszi draugijai naudą savo gabumu ir smagiais balsais, kurie yra tokia malonia gamtos dovana.

Su pilna teisybe galima pri-pažinti, kad dainų vakaras pasisekė teip, kaip reta. Klausant tas puikiai dainuojamassutartines giesmes, visų szirdys turėjo plakti saldžiais tėvynės atmi-nimais. O brangus tie balsai, kurie gaivina meilę tai toly-mai tėvų ir praboczių žemei, paskendusiai šiandien aszarose ir kraujuos....

Negaledams placziaus aprasztyti visą tą, pilną smagumo vakarą, trumpai tik paminėsiu, kas buvo dainuota ir kalbėta.

Sutartiniais — vyrų ir moterių — balsais padainuota: „Sveiki, broliai dainininkai“, „Lietuva — tėvynė mūsų“ (dr. V. Kudirkos), „Teip miela man yr tėvynė“, „Meilė mums džiaugsmą duod“, „Tu esi kaip kvietkelė“, „Su Dievu, mano žemele“.

Vienam tarpe ponias Alytie-nė uždainavo vienu balsu (solo) serenadą „Žvaigždėlės naktelėj mėlynam danguje“. Ap-linkinės lietuviszkos kolionijos gali pasididžiuoti, turėdamos tokią solistką, isz kurios balso, be abejonės, pasigėrėtų ne tik vieni lietuviai. Nežiurint ant ne tamtikros apystatos, stiprus ir pilnas giedotojos balsas turėjo sukelti gilesnį klausytojų atjautimą.

Be tų dainų, tarpais, p. Mi-kolainis, „Vienybės“ redakto-rius, pratarė keletą žodžių apie

mūsų augsztos garbės darbininką Vincą Kudirką ir pas-kaitė keletą jo raszytų eilių su patrijotiszka dvasia.

Tvarka ir visas vakaro vedimas butų galeję duoti gerą paveisdą kitiems vakarų reng-tojams ir patiems svezciam, kad jie butų skaitlingiaus atsilankę Plymouthe, 8 szio Balandžio. O kad neatsilankė, tai gali pasigailėti.

Isz szalies tėmyjės.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

So. Boston, Mass. Lietu-viszka parapija (naujoji) po vardu szv. Petro ir Povylo žymiai darbuojasi. Bažnyczia netoli užbaigimo jau; boksztai jau gatavi, tik kryzius reik uždėti, stogas teipgi baigiamas. Už žemę dėl bažnyczios užmokėta \$6,500,00. Kon-traktieriui už bažnyczią užmo-kėta \$8,000,00, dabaigt mokė-ti reik dar \$20,500,00. Bažnyczia yra murinė ir puiki — pryszakys yra iszmargytas su raudonesnėmis plytoms — boksztai po 100 pėdų augszczio. Bažnyczioje bus sėdinių dėl 1000 žmonių, pobažnytinėje sa-lėje dėl 800 žmonių. Vienu žodžiu, mūsų bažnytėle yra naujausias mados ir gana puiki. Tiesa, bažnyczia yra baigiamą, bet dar kampinis akmuo neszwentytas; murininkai tyczia paliko vietą tam akme-niui, kurį paszwentinus bus galima įmuryti.

Dabar mums reikia gero kunigo. Bostono arkivyskupas netur kur padėti Griciaus, o lietuviai niekur jo nenor vėl priimti. Bostoniečiai net ir szitą naują bažnyczią stato, kad atsikratyti nuo Griciaus. Dabar bostoniečiai vėl daro-dė visą litaniją Griciaus „kunigiszkių darbų“ arkivyskupui, bet tasai ant to nepaiso ir aezinia kaip nusiduos. Bostono lietuviai nenor matyti nė ką iszgirsti apie Gricių. Ir tik tegul Vieszpats suteikia lietu-

viams kantrybę ir stiprybę ap sivalyti nuo panaszių vadovų kaip Gricius. *P. Parapijonas.*

Binghamton, N. Y. Kovo 28 dieną ezion apsilankė kun. A. Kaupas dėl izsklausymo vietinių lietuvių velykinės izspazinties. Visi tikėjimiszki reikalai atsiliko szv. Petro bažnyčioje. Po pamokslu kun. Kaupas pridurė, jog mes Binghamtoniečiai gyvename kaip kad pirmai lietuviai Amerikoje. Ragino prie tautiszko darbo, sakydams, kad nereik užmirszt Lietuvos ir tikėjimo. Bet mums sunku suprasti tą visą dalyką be platesnio paaiskinimo. Kun. Kaupas yra reprezentantu „Tėvynės Sargo“ Amerikoje, kuris tai „sargas“ pardavė Lietuvą carui ir keta jo klausyti. Ką gelbės mūsų atminimas Lietuvos ir tikėjimo, jeigu kunigai su caru susitarę stengiasi mums įbrukti ką kitą? Asz bent, meilycziau patirti ir matyti, kad kunigas Kaupas atimtų savo vardą iz tokio „tėvynės sargo“, sznekė kit kaip norit, ne tėvynės Lietuvos sargo, bet izsdavėjo. Gražu butų girdėti iz kiekvieno kun. lupų žodžius ir paraginimus prie tautiszku darbų, meilės tėvynės, kur vietoje to girdime vien keiksmus parapijonų, nepatinkamų ypatų, ir paraginimai prie tautiszku darbų, meilės tėvynės yra tik praskriejanti meteorai. Kun. Kaupo tasai paraginimas bus tik izsnetyzių pasipynės.

Vietinis.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Thorp, Wis. Vietinė „Tėvynės Myl. Dr.“ kuopa turėjo 24 Kovo szių metų susirinkimą, kurio nutarimais szitie: 1, knygos, kurias „T.M.D.“ gavo dovanomis, neyra, pagal kuopos numanymą, naudingos ir per tai neverta buvo aikvoti draugystės pinigų jų siuntinėji-

mui. Knygelės „Kuomi žmonės gyvena“ mūsų kuopa nepriėmė; 2, kasztai izsiuntinėjimo knygu kuopoms — tegul buna apmokami iz centralizsko izdo, nes rankioti nuo sąnarių neparanku, o kad izstienka ant izsleidimo knygos, tai užteks ir ant pristatymo jos sąnariams.

Be to, kuopa paduoda szituos įneszimus: 1, suteikti centralizskam komitetui valę paskirti konkursą paraszymui „Elementoriaus lietuviszkiems Amerikos vaikams“. Priezasztį kuopa nurodo tokią: kadangi Amerikoje priauga jau jaunoji gentkartė, o mokintis jai nėra iz ko, per tai naujoji karta atszala nuo tautystės. Minėtas „Elementorius“ turėtų buti iz dviejų dalių: pirmoji dalis suriszta su Amerikos budu ir reikalais, o antroji dalis — su tėvyne Lietuva. Apie konkurso prekę mes nesprendžiame. 2, kuopa izszranda labjaus atsakancziu, idant renkant centralizskus virszininkus, balsai butų skaitomi ne po vieną nuo kiekvienos kuopos, bet kad visi kuopų sąnariai duotų savo balsus atskyriam. Prie dabarnykszezio davado, kuopa, turinti vos 5 sąnarius, naudojasi lygia tiesa, kaip ir toji, kur 50 arba ir daugiau sąnarių. Mes, anaipatol, nenorim per tai nė ką skriausti, nė ką izskelti, bet mums rodosi, kad skaitlingose kuopose gali atsirasti daugiau pažjstanczių ir reikalus abelnai ir renkamas ypatas. 3, kuopa nurodo, kad butų smagu turėti lietuviszkoj kalboje „Visatiną istoriją“; kuopa turi žinią, jog vienas izszguldymas tos istorijos yra p. V. Karaliaus rankose; rasi, tas izszguldymas tiktų atszpaudinimui.

J. Kigulis,

Kuopos rasztininkas.

Kasos stovis.

Į p l a u k i m a i :

Pagal „Vienybės“ N 11, liko

kasoje	\$411,71
J. Szlikas, Baldwinville, Mass.	-60
Binghamton, N. Y. kuop.	-60
Už knyga „Kuomi žmonės“	-15
Haverhille, Mass. kuopa	1,20
Elizabeth, N. J., kuopa	7,20
Chicago, Ill.	1,20
Cleveland, O.,	13,50
Thorp, Wis.	7,35
Ridgeport, Conn.	1,20
Sykiu	\$444,71

I s z m o k e s t y s :

Sukolektavojimas czechio Elizabeth, N. J. kuopos	-10
Markės laiszkams	-16
Izmokėta	0,26

Kasoje liekas \$444,45

A. Olszevskis.

Reikalai Susiv. L. A.

„Tėvynės“ 10 num. patilpo pustreczios skilties atsakymų ir negalima suprasti, dėlko netilpo į „Tėvynę“ patys klausymai? Dabar žinok Susiv. sąnarys, kas buvo klausta ar reikalauta? Paprastai, laikraszeziuose visados pirmiausiai telpa klausymai ar užmetimai — paskui atsakymai, pasiteisinimai. Nieko nesakycziau apie tai, jeigu „Tėvynė“ butų kun. Kaupo ar Susiv. centr. komiteto savaszcia, bet dabar tik kun. Kaupas turi tiesą atsiszaukti per „Tėvynę“, o kitam Susiv. sąnariui to padaryti nevalia, nors izsleidime „Tėvynės“ visų sąnarių lygios tiesos, nė viens daugiau cento už tai nemoka. Centralizskas komitetas teipjau nėtūr tiesos pavergti visuomenės laikrasztį apszignimui tik ir paversti į savo asabiszką įnagi. Suvien. Valstijose cenzurai nėra vietos ir kam ją stengiasi įvesti mūsų Susiv. centr. komitetas, asz nesuprantu? Ant XV seimo jug tapo nutarta, kad „Tėvynė“ netur buti cenzurojama ir prieinama visiems sąnariams lygiai ir kodėl centr. kom., lyg izszjuokdamas XV seimo nutarimą, jo visai neboja?

„Tėvynės“ 7 num. patilpo, nė nežinia kuomi pavadinti, rasztpalaikis su paraszu „centr. komiteto“ neva izszmetantis pp. Damijonaitį ir Tareilą izsz Susiv. buk už bedievystę. Kur mūsų Susiv. komiteto protas, kad izszdriso apszelbti mūsų brolius tokiais, kokiais jie nėra, kas pasirodo izsz protestų. Kodėl centr. kom. nepagarsino jų kaltybės ir kodėl neparodė skundikų, nepadavė kuopoms ant apszvarstymo?

Ant XV seimo tapo nutarta pagerinti „Tėvynę“ talpinant svarbesnius moksliszskus rasztus. Kur tie rasztai? Kun. Kaupas vietoje „atsakymų“ geriaus butų padaręs, kad ką svarbesnio butų paraszęs į „Tėvynę“, už ką butų guodą užszpelnęs nuo visuomenės. O dabar? Dabar galima kunigą Kaupą, Susiv. prezidentą, statyti į kandidatus caro cenzorių!

Dabar artinantės 16 seimui, visuomenė, kuopos ir draugystės, turi rupiintis siųsti pasiuntinius ant seimo, tokius, kurie supranta abelnus reikalus, nebutų vienpusiai, kurie szaltai ir ramiai perkratytų ir apszvarstyty reikalą teisingai, o ne teip, kaip ant XV seimo kad tuli darė, kur atėjus kokiam prieszingam klausymui, vieni rėkė, kiti trypė ir tt. Izsz to pasirodo, kad tokių žmonių svarstyti abelnams reikalams, nereik rinkti nė siųsti jų į seimus. Busentis seimas turi izszvaduoti mūsų Susivienyjimą izsz dabartiųjų panczių, nes juose budamas, jis nepakils, kaip nepakilo nuo savo prasidėjimo per 16 metų.

„Tėvynės“ 10 num. yra pagarsinta, kad jos izszleidimas per praėjusius metus kasztavo \$1,130,50 ct. ir kurios izszėjo tik 44 númeriai. O jeigu pridėsime dar trukstanczius 8 num. iki butų 52 num, tai vargei užteks \$1200,00 ir už tuos tai pinigų kokia nauda izsz „Tėvynės“? Jokia. Ar gal Susivien. sąnarys pasikakinti

„Tėvyne“ kaip laikraszcziu? Ne. Kodėl nėra „Tėvyneje“ panaszių rasztų, kaip „Lietuvoje“ arba „Vienybėje“? O „Tėvyneje“, kaip visuomenės laikrasztuje, turėtų būti lygių, jei negeresnių rasztų. Dabar centr. kom. su savo cariszka cenzura nusibaidė visus suteiktus žinių ir vietoje tokių žinių, rasztų, centr. kom. gauna tik protestus, pasiskundimus ant neteisvybių, sąnariams daromų. O turėtų būti antraip, „Tėvyneje“ turėtų centruotis geriausios mūsų pajėgos, užmanymai, nuveikimai, organizavimas lietuvių, susivienijimas į vieną kuopą — Susivienijimą. Tegul neužsimiršta centr. kom., kad ne Susiv. ir sąnariai yra dėl centr. kom., bet centr. kom. dėl išpildymo Susivienijimo sąnarių valės, jų nutarimų, o ne lauzymų, kaip kad padaryta su XV seimo nutarimais. Užtaigi ant ateinančio seimo, broliai, rinkime pasiuntinius su szaltu krauju ir protu, kad atvestumėm mūsų Susiv. į taji stovį, kad galėtumėm pasigirti kitiems ir patys pasidžiaugti kaip iš organizacijos visuotinos, ant kurios galima būtų pasiremti abelname tautiskam reikale, kurioje nebūtų pjudymo vienu ant kitų, bet vieszėtų meilė ir vienybė.

Pilnas Susiv. sąnarys,
Aleksandra Jocis.

Bostono knygynas.

Vieszėdams Bostone per ketletą sanvaiczių, apart kitų akvyvų vietų, žingeidus buvau pamatyti miesto knygyną. Mokant angliską, ar kitokias kalbas, ir norint praleisti liuosą laiką skaityme knygu, daugčia galima pasimokinti ir patobulinti savo prctą. Žmonės, kurie supranta skaitymų naudą, atrandžia gausų sav peną. Tarsi skrusdėlės knisiasi po knygu lapus nuo ryto iki vakarui. Knygynas padalin-

tas į tris skyrius; pirmam skyriui sukrauti visokių tautų laikraszczių, antram knygos suaugusiems vyrams ir moterims, trecziam—knygos jaunuomenei. Knygos teipgi paskirstytos, pagal mokslo szakas, ir pagal tautas. Nusistebėjau pamatęs ant vieno stalcziaus užrašą: *Lithuania*. Lietuva szįdien neturi savistovystės, bet visgi svetintaucziai ją guodoja, ir szitas knygynas aprupintas atskiria szaka knygu, raszczių apie lietuvius, jų kalbą ir praeitį. Neabejoju, jog skaitytojams bus žingaidu patirti knygu vardus, taigi czion juos paduodu: 1. Codex diplomaticus Lithuaniae, 2. zur Antropologie der Littauer, 3. Littauen und der Littauer, 4. Lit-tausche volkslieder, und Maerchen, aus dem Preussischen und dem Russischen Littauen gesammelt, 5. Littausche volks-gesaeenge, 6. Die Mythen, Sagen und Legenden der Zemitaiten, 7. Geschichte von Littauen, 8. Handbusch der Littauschen sprache, 9. Littausches Elementarbuch, 10. Cycle—Littauen, 11. Vergleichende Grammatik des Sanskrites, 12. Woerterbuch der Littauschen Sprache, (Kurszaiczio), 13. Woerterbuch der Littauschen sprache, (Nesselmann), 14. Littausche Dichtungen, 15. Monsieur Thadee (Ponas Taden-szas), 16. Littausche volkslieder, 17. Die volksaeager Littauens, 18. Ueber den Zusammenhang des littslavischen und germanischen sprachstamms, 19. Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae gentium edita ex tabularis Vaticanis diprompta collecta ec serie chronologica, 20. O litw-skich; polskich pravach o ich duchu i o rzeczach zawartych w pierwszym statucie dla Litwy, 21. Charakterystyka antropologiczna Litwinów z okolic Olity, 22. Codex epistolaris Vitoldi, magni ducis Lithuaniae. Pastaroji knyga yra

mums svarbi, joje telpa D. L. K. Vytauto laiszakai, raszyti pas mistrą kryziokų ir kitur. Laiszkai yra raszyti lotyniszkoje ir vokiszkoje kalbose. Rodosi, kad tautiecziai mokanti szias kalbas pasistengtų izguldyti lietuviszkai, tai mes galėtume daug patirti apie Lietuvos praeitį ir apie mūsų didvyrius. Turiu primyti, jog czia randasi knygu ir lietuviszki, veik visi p. Paukszcziow-szesni iszleidimai. *Keleivis*.

Sviesto galas.

(Žiur. N. 14)

IV. Kas bus su žeme, jei saulė užges arba užsideds?

Reikia, beto, žinoti, kad mūsų planetai ne tiek baisios kometos, kiek kitokios, artymesnės aplinkybės. Visa mūsų pasvieczio gyvastis ir jo likimas pilnai priguli nuo saulės, kuri, tartum didi vieszpatė, rėdo kiaurą planetų gyvastį. Kad jos gaivestingi spinduliai isznyktų — žemė pavirstų į vienas kapines. Didis poetas Jurgis Byron vienoj giesmėj perstatė tas baisias tamsybes, į kurias nūgrims žemė, jei atsitiks tokia nelaimė.

„Regėjau sapną; vienog, ne — tai nebuvo tik sapnas. Saulė užgeso spindėjus. Žvaigždės, tartum gužinėdamos, per viena kitą klaidžiojo amžinose platybėse, netekusios savo spindulių vainiko. Apszalus, pajuduos, murkni žemė riedėjo ore, jau neapszviestam mėnulio tviskėjimu. Rytas užstodavo ir praslinkdavo, ne atvesdamas paskui savęs dienos. Žmonės pamiršo savo troszkulius ir murknojo baimėj ir nusiminime. Visos szirdys susiliejo į savymeilę maldą: szviesos, szviesos! Žmonės grumdėsi aplink didelius deganczius laužus. Rumai, sositai, bakuziai, visos triobos — viskas suliepsnojo, idant apszviesti tas tamsumas. Miestai

kruto į auką gaisrui, ir žmonės susibūrė apsuکو deganczių gyvenimų, idant dar sykį iszvysti viens kitą“.

Szita poetiszkoji svajonė turi savyje nemažai teisybės. Sziaolaikis mokslas daleidžia, iki tulam laipsniui, tokią žemės prapultį tamsybėse. Mokslas sako, jog saulė, kaip lygiai ir kiti dangiszki kunai, ne amžini ir savo laiku gali susilaukti pranykimo. Saulės spēkos iszsiaikvoja, lygiu budu kaip ir kitų, gaminanczių szviesą ir szilumą kunų. Garsusis fizikas Helmholtz protavo, kad saulė jau yra iszbaigus visą energiją (vieką), užsleptą miglynuos, isz kurio susiziedė mūsų pasaulė (pasaulė vadiname visą planetų kekę, susitvėrusią apsuکو saulės). Tas mokslinczius apskaito, kad 453 isz 454 tos energijos dalys jau iszsisėmė; tie tamsieji taszkai, kuriuos regime ant saulės, esą darodymu nusekimo jos energijos. O jei tai teisybė, jei saulė isz tikrųjų auszta, tai mūsų pasviecziiui reikia laukti ilgios, laiptas nuo laipto, mirties. Saulei gestant, drauge mažinsis ant žemės szviesa ir sziluma, o tas szviesos ir szilumos nykimas atsilieps ant paskirstymo floros (augmenų) ir faunos (gyvulių). Vietą dabarnyksztes tropikaliszkosios (karsztųjų szalių) floros (augmenų karalystės) užstos vidutinių, pagal klimatą, szalių augmens, tai yra tie, ką auga dabar mūsų krasztuos; toliausgi, karsztose szalise augs tik tie zolynai ir medžiai, ką dabar auga sziltose, artymose zemgaliams, vietose. Tokios pat permainos atsitiks ir su gyvulių svietu. Ilgiausiai atlaikys kovą su blogesnėmis sanlygoms žmogus. Pamažį, praslinkus daugeliui amžių, okeanus apdengs ledų kalnai, žemė apszgala, viskas nuners į neperregimą tamsą. Tada užstos amžina tylos, nusiminimo ir mirties vieszpatystė.

Gali teipgi atsitikti, jog saulė, susikulus su kitu dangiszkunu kunu, įgys naujas ir gausias spēkas. Bet toks atsitikimas vos tikėtinas. Svetiai, kurie sukasi po visatos ertmes, atskirti viens nuo kito baisyomis atstumoms. Visų-artymiausia nuo mūsų žvaigždė (ne planeta ir ne saulė), kuri rieda Centaurus'o kekėje, atitolinta nuo mūsų ant 43 trilijonų kilometrų! Jos spindulys dalekia iki mūsų per keturis metus. Astronomas Jaeger'is tiki, kad dvi žvaigždės gali susitikti tik vieną kartą per 328 milijardus metų! Abelnai, astronomijos išvedimai nepripažįsta, kad galėtų atsitikti toks susikulimas.

Vienog, 1866 metuose, viena iš siaurinio žvaigždyno žvaigždžių staigu ėmė leisti nepaprastą szviesą; patėmyjimais išrodė, kad ties ja atsitiko baisinga vandendaric (oro daleies) eksplozija. Žvaigždė liepsnojo, iki gaisrui nepasibaigus, — ir tada vėl pradėjo spindėti paprastą szviesumą. To ypatingo atsitikimo priežastį matė, tame jog ta žvaigždė susikule savo bėgyje su kitu dangiszkuoju kunu, per ką atsirado baisi daugybė pelenų, išsiveržė dujos (gagas) ir ėmė degti.

Kad teip atsitiktų su saule, tai mes bematant pražutume nuo baisingo gaisro.

V. K a d a g i u ž s t o s s v i e t u i g a l a s ?

Susikulimas su kometa, saulės atauszimas arba jos gaisras, — tai dar ne vienatinės priežastys, kurios gali padaryti mūsų pasviečiui galą. Kie toji mūsų žemės pluta visai plona, sulyginus su baisybe tų tirpalų, kurių neva pilnas žemės vidury; dėl totuli prisidindėdavo, kad toji žievė nesutrupėtų. Kiti gi nusgandauja, jog oro (atmosfera) veikimas pamaži nudildys visas išsikėlusias vietas ir kalnus, tada žemės pavirszius bus visur lygus

ir jį isztisai apsems vandenys; net išzskaityta, jog vandenių sluogsnis bus 200metrų storas.

Jeigu daleisime, jog gali atsitikti su žeme toks perversmas, tai pasilieka tik isztirti, kada tai įvyks. Ar galima nors apgramais apskaityti, kiek metų, szimtmeczių, pasilieka dar žmonijai gyventi? Austrijoj, astronomas, daktaras Rudolf Falb, pranaszavo, kad 13 dienoj Spalių mėnesio 1899 metų turi užstoti pastaroji žemės valanda. Jo prarakavimas buvo pridareš daug trukszmo ir baimės, bet jis neiszpildė: tą naktį per dangų nuriėdė vos keletas krintanczių žvaigždžių isz leonidų spiecziaus. Žvaigždės isz dangaus nekrito, — ir saulė neužgeso.

Ir teip, ar galima užbrėžti ežią, kur pasibaigs ant žemės gyvasties besiplėtojimas? Daugeis garsingų mokslinczių drįsdavo net nurodyti laiko skaiczių.

Buffon (1707—1788 m.) yra isztares, jog po 95 tukstanczių metų temperatura ant žemės teip nupulsianti, jog gyvastis negalėsianti iszlikti. Leverrier (1811—1877 m.) dumoja, kad pasaulė gali isztverti dar 35 milijonus metų. Tie, kurie davadžioja, kad žemės pavirszius pavirs į lygumą, apskaito, kad vandenys aptvins žemę po 6 milijonų metų. Kiti tiki, jog po 10 milijonų metų žemė pavirs į iszmirusią pustynę ir taps lavonu kaip kad yra mėnulis savo dabarnykszcziam padėjime. Bet vis tai tik prasti spējimai, kurie nieku neparemti ir priesztaurauja kits kitam. Vienog, jeigu priimti isz tų visų labjusia įtikėtiną spējimą, kad mums grumszdia didžiausias pavojus nuo saulės szviesos iszsekimo, — tai galime susiraminti, nes mūsų geradėjingas szviesulys turi dar savyje neiszmatuotą energijos gausybę. Ar užteks mums tos energijos ant milijonų metų,

ar ant milijonų szimtmeczių? Tai yra visas klausymas, — tik nelaimė, kad jis niszriszamas.

Žemės gyvascziai ir gamtai pasilieka dar toki neiszpasakytai ilgi laiko tarpai, jog mes negalime apimti tų amžių ilgio nė visu savo protu. Todėl dar peranksti mums pritarti lotynų poetui Lucrecijui, kurs stebuklingomis eilėmis pasakojo, kaip gamta, apsireiszkus žmogui, skundėsi ant savo natvė, nuilsimo ir nublogimo. Teipgi ir mūsų gadynėje tuli kremtasi, jog jiems parsiejo gyvent ant svieto, žemei jau pasenus. Tuom jie iszrodo tik savo paczių proto nuilsimą. Isz tikrųjų, žmonija turi dar pryszakjį be galo placzią savo darbams dirvą ir gali atsiekti dar augsztą tobulumą; vietoje pažįstamų mums civilizacijų užgims ir įsivieszpataus naujos, greta kurių mūsų dabarnyksztis iszsilavinimas iszrods tik barbarizmu.

Vienog, jeigu koks naujas atradimas — tiesiog mokslo stebuklas, — apreiksztų mums, kad visuotina mirtis jau arti mūsų, kad ji atlankys mus po keleto metų, ar mėnesių ar net sanvaiczių, — ar gi tai būtų gana svarbi priežastis, idant drebėt isz baimės kaip mūsų pratėviai, mest szalin darbą, stacziai paliaut gyvojus? Vieną papeikimą užsipelno tie sziaundasziai, kurie, viską metę, drebėdami laukia pakutinės valandos. Jug tarpais trumpiausios gyvasties akymirkos vertos to, idant jas pergyvent. Esti valandos kurių mums neužvaduočių nė isztisi amžiai.

„Vis lygu: amžiai ar diena!
O daug viena

„Saldesnė valanda, kad jaus
mo ji pilna!”

gieda rusų poetas M. Lermontov's.

Jei galas mūsų pasaulei arti, tai mums pridera skubintis kuonogreicziausiai įkunyti ge-

rovės, teisybės ir dorumo idealus. Žmonijos priedermė tuo tame, idant atsiekti kuonogreicziausia tobulybę; mes turime pildyt tą priderystę iki paskutiniam akiesmirkšniui, kad pasiliktų mums viena tik gyvasties diena, kad ir žlugtu mēme nelaimių suspaudime. Kad suprastumėm, jog gyvenimas — tai nesmagių linksmybių virtinė, ne puotų dienos, bet triusas, iszpildymas paskirtų mums isz augszcziaus užduocių, tai mirtis, svieto pabaiga ir visos lydinczių jį nelaimės iszrodytų mums visai ne baisyomis. Patys per savę kalbėtų protui Didžiojo Mokinetojo zodžiai: „o kad tai prasidės veisdekite ir pakelkite savo galvas, nes artinas jusų iszganymas!” — (Galas).

Naujos knygos.

— *Smertis. Daktaro papasakojimas. Parašė Šventmikiš. Pusb. 32.*

Szita knygutė priguli prie nedidelio skaitliaus neseniai atsiradusių rasztų, kurie be galeszczio plaka tulus nesveikus apsireiszkimus draugijos gyvenime. To paties autoriaus buvo iszleista gana gerai pažįstama skaitytojams knygutė „Parmazonai”; abi tos knygutės turi savyje vienodą dvasią ir daug vienodų dėmių; bet paskutinėje visa kalba eina tik apie katalikiszkus Lietuvos kunigus, nelytėdama kitų luomų. Jei mūsų tėvynėj būtų visi toki kunigai, kokius matom „Daktaro papasakojime”, tai isztikrųjų reiktų įkrist į gilų nusimimą. Galima tikėtis, kad Marmalų klebonas, o o ir pats apysakos didvyris, kurs prikelia savo savzinę tik priesz mirties baime, — neyra didmenos tytais, nors, be abejonės, mažmenoj toki kunigai yra sutvėrę vidur mūsų dvasiszckijos tamsią, bet drūtą partiją.

Apysakos turinys yra toks.

Matukų miestelyje gyveno klebonas, dar ne senas, vos 40 metų, kurs visame elgdavosi kaip pridera „mandresniam“ prabascziui, tai yra: rinkdavo pinigų ant nieko nežvelgdamas, labai didžiudavosi savo luoma, vesdavo linksmą gyvenimą, užlaikydams, vienog, pasninkus ir tt.; nesiskyrė jis nuo „mandrųj“ prabasczių ir savo nuomonese apie apszvietimą, kurio auklėtojai susilaukė nuo jų ypatingą pravardžiavimą „margapilvais“.

O tie apszvietunai pradėjo jau drumsti kunigų ramybę ir Matukų apygardėj. Antupių Bartkaus Antanas skaito knygas ir liuosai kalba apie kunigų darbus ir jų puikybę, o ant klebono užmetinėjimū, drąsiai atkerta, jog kalbas teisybę ir ne ant Dievo, bet apie negerus kunigų darbus.

— Kiaulių ganyt, ne knygas skaityt! — suriko supykęs klebonas.

— Pas mus jau ir piemens imasi knygas skaityti, tai, klebone, jau ir nuo anų atsilikai — atrėmė Antanas.

Klebonas užsirutina ir rusybej paliauja pažinęs maczių gerime. Ant rytojaus jis apserga; pakviestam gydytojui jis sako:

— Daktare, gelbėk mane, asz nenoriu teip numirti.

Vaistytojui tie žodžiai visai neaiszkus ir jis savo protu midikauja: „at, gerai buvo gyventi ant svieto; moters bučiuodavo rankas ir skvernus, vyrai lenkdavo galvas, gyvenimas buvo puikus; o dabar nesinori mirti, tai aimanuoja“.

Bet gydytojas klysta: jis suprato klebono dvasės permainą tik prasliskus kelioms sanvaitėms, kada ans, su prasvitusia nuomone, isztaria žodžius, kurie kunigo lupose tur iszrodyti szventvagiszku darbu.

Czia tą mirsztanczio kunigo žodžių ne atkartojame. Kas nori, gali perskaityti pacioje knygutėje, o ji labai verta pa-

siskaitymo.

Bet norime tikėti, kad mirusį Matukų kleboną užvaduos jaunasis kunigas Valiunas ir jei Szventmikis kvėpuoja ne viena papeikimo dvase, tai gausim iszgirsti apie kitokius Lietuvos kunigų darbus.

— *Litovskaja chrestomatija (Lietuviszka chrestomatija)*. E. Volteris. — *Sankt Peterburg. 1901. Puslapių I+124 in 8°.*

Dar vienas szviesus apsi-reiszkimas musų literaturoje abelnai ir kalbžinystej ypatingai. Mokslincziui — latviui, E. Volteriui, lietuviai turi but dėkingi ne už vieną jau triusą placziouse lietuviszkosė dirvose. Dabar, *liepiant istoriko — philologiszkam Petropylės universiteto fakultetui*, pateko įspaudą ir iszėjo virszuj minėtoji chrestomatija, sutaisyta p. Volterio. Toji chrestomatija, teisybė, iszleista labjaus su moksliszkais siekais, o ne paprastam skaitymui, bet kiekvienam, norincziams pažinti istoriszką musų kalbos iszsilavinimą, ji turi patekt į rankas.

Sunku butų apglėbti trumpais žodžiais visa, kastilpo toje chrestomatijoje. Kadangi plaitesnei visuomenei ji nepaskirta, tai tik apgraibais parodysim jos turinį. Pirmiausiai, randam isztisą iszguldyimą tulų maldų senprusiszkoje (parusių) kalboje isz 1545—1561 metų. Potam, turime daugelyje paveisdu atitvėrimą sen-lietuviszkos kalbos tarp 1547—1704 metų. Toliaus, eina latviszkų rasztų atlužiai isz 1586—1753 metų. Dar toliaus, užtinkame paveisdu isz lietuviszkosios literaturos, kuri iszdalies tikrai priguli, o isz dalies tik priskaitoma prie devynioliktojo amžio (Duonelaitis, Rhesa, Staneviczius, Daukantas). Ant galo, viską užraukia szių dienų literatura, kuri vienog, tik isz tolo užgriebia tą literatiszką pakraipą, kuri vis placziaus įsiviesz-

patauja lietuviszkoj literaturoj

ir kuri, regis, įgys trumpu laiku placzias ukėjystes tiesas.

E. Volterio chrestomastijos iszėjo nedidelis skaitlius, vos 612 ekzemplierių, todėl kas norėtų ją įgyti, turi pasiskubinti. Tos chrestomatijos bus dar ir antra laida, kurioje tilps papildymai ir žodynas.

— *Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos*. Isz lenkiszko versti 1900 m. *Pusl. 571.*

Toji knyga mažai kam reikalinga, o jei kas ir skaitys ją, tai turės pasipiktint isz tokių iszsitaramų: „sunau žmogaus, kas bus isz medžio vyno tarp visų medžių gojaus? argi ims isz jo medį, idant butu daigtu, arba nutaszys isz jo kolatį, idant kibotu ant jo koks norint sudinas? sztai ugnei duotas yra ant sudeginimo: ar susigadys del darymo?“ Kalba nesvietiszškai sudarkyta, kaip daugumoje „dvasiszku“ rasztų. Dyvai, kad žmonės, kuriems pritiktų tik su pacziais szėtonais imtis, griebiasi už lengvutės plunksnos.

Isz visur.

Apskaito, kad Kinuose, pakilus ermyderiams, bokseriai nužudė sztai kiek misijonierių, platinusių neva krikščionystę: 118 anglų, 79 amerikiecių, 26 prancuzų, 11 belgiecių, 10 italiecių ir 1 vokiečių.

Rusijoje yra ypatinga atskalinų sekta, vadinama „bėgunais“. Paslapezių jų tikejimo niekas negali susekti, tiek tik žinoma, kad jie laikas nuo laiko patys savę žudo, nes, sako, svietas esąs jau pavestas antikristaus valdžiai. Neseniai jų burys isz 32 tapo gyvi užkasti, o dabar atitiko dar 28 lavonus gyvai palaidotus. Darydami kratą pas bėgunų perdetinį Kovalevskį, užtiko knygas ir rasztus, isz kurių, rasi, iszsi aiszkins visas jų mokslas.

Aną sanvaitę apšivedė Pran-

cezijos parlamento prezidentas Dechanelle; tą ceremoniją jis atliko ne frake, bet paprastam redingote (surdute); teip pat buvo apsirėdęs ir pats respublikos prezidentas. Rodos, menkas atsitikimas, bet ar ne duos jisai pradzią praszalini-mui tų dyvinų, lyg ant iszjuokimo pramanų frakų, kuriuos mada liepia vyrams dėvėti prieszai norą?

Kursziszkosė marėse (Prusų Lietuvoj) žvejai perejusiuos (1900 m.) ant 100,000 markių (\$25,000) mažiaus žuvų sugavo, negu 1899 m. Žvejai iszrinko už ungurius 85,000 mar. ir už pukius 66,000 mark. Daugiausiai iszpardavė mažų stin-telių, už kurias iszrinko 159,000 markių. Isz viso žukliai bus prigaudę žuvų už 670,000 markių.

Londonė viens jaunikaits sutrumpino sav amžį per daug rukiudamas. Paprastai žmogaus szirdis sveria 10 uncijų, o jo szirdis svėrė net 23 uncijas; paprastai žmogus gali surukti kas sanvaitė po 2-3 uncus tabako, o jis 6 sudumplendavo, prietam dar isz pypkio. Jis numirė, kaip daktarai sako, per tai, kad daug ruke.

Ties Yse, Kursziszku marių pakrantėje, gale Vasario ir pradžioj Kovo mėnesių, galima buvo matyti pamarius daug elnių, vietomis po 11-12 galvų. Mat, jų mieliausias maistas — szviežios gliuosnių atželos — vidur girių isznyko, o pamaryj jų gana apszciai yra. Elniai visai nebailus ir tankiai prisirtina prie žmonių gyvenimo, idant pagrauzti gliuosnių krumus.

Jei tikėti valdžios suraszams, tai daugiausia ilgamecių žmonių atrasim Ispanijoje: nekalbant apie kitas provincijas, Asturija, kurioj 600,000 gyventojų, turi 28 tokius, kurie perėjo szimtą metų.

Amerika giriasi savo straikais, bet jai toli szaukia iki... Siberijai. Mieste Vladivostoke, 4-tam policijos distrikte, uzstraikavo visi policijantai. Buvo teip. Tam distrikte daugiausiai pasitaiko vagysciu, klastu ir t.t.; numanydams, kad tai dedasi ne be policijos zinios, naujai istojęs policmeisteris uzmanė tuos policijantus iszkirstyt, o į jų vietą pastatyti kitus. Policijantai, susitarę, užsispyrė neit isz savo vietų ir susirinkę pas policmeisterį, pakėlė protestą. Straiško pabaiga buvo, teisybė, verk smingesnė, negu Amerikoje: visus policijantus tuo apkalstė ir įmetė į tamsinyčią.

Bažnytinių ceremonijų (ritualo) kongregacija prie apszaltų sosto atsidėjo uždrausti moterims prigulėti prie giesmininkų bažnyčiose. Kas žin, ar popiežiui pasidarė perangszti Vatikano rumai?

Yvairios žinios.

Motery skaitlius mūsų pavietyje. Apskritos mūsų žemės gyventojų, žmonių veislės, apskaito ant pusantro milijardo (1,500,000,000) esybių; reikia, vienog, žinoti, kad tik pusę žmonijos maž-daug isztiki mai apskaityta, o apie kitą pusę tik mena.

Senoji Europa neszoja savo žemėse 334 milijonus žmonių, kurių skaitliuje 3,240,000 daugiaus moterų, negu vyrų: pagal skaitlingumą dailiosios lyties, Europa yra laimingiausia svieto dalis. Azijoje skaito 815 milijonų žmonių, bet ten vyrų ant 16 milijonų daugiaus, negu moterų. Aprikoje 27 milijonai, skaitliuje kurių vyrų vienu milijonu daugiaus negu moterų. Lygiu budu ir Amerikoje, kur isz viso 102 milijonai gyventojų, moterų vienu milijonu mažiaus, negu vyrų. Ant golo, Australijoje isz 4 milijonų viso įgyvenimo —

Musu dieles.

ŠUNDAKTARIAI.

Suserga žmogus, nepajiegia nė dirbti, sunkiaus ir pragyventi; reikia ar šėip, ar teip grąžinti sveikatą. Pakol sveikas žmogus, tai dar šėip bė teip vargsti ant svieto, o kaip susergi, tai jau ir galas. Todėl kiekvienas žmogus, kad sveikatą sugrąžinti, kreipiasi prie gydytojo. Bet gydytojai esti visoki. Paimkime nors pirmiausiai sodžiaus bobas. Kuom jos ne gydytojos? Apsiima gydyti nuo visokių ligų. Daugiausiai jos vartoja yvairias švėstas žoles, mėklindamos, kad šventas daigtas pats per save geras ir negali blogiaus padaryti. Žinoma, čia jos klysta ir kartu su jomis klysta ir ligoniai, kurie teip žiuri ant pašventintų daigtų.

Jug, jeigu virs ant žmogaus kryžius arba balkis, tai ir tas ir kitas žmogų užslėgs ir užmuš, nors vienas šventintas, o kitas ne. Jug teip-pat skaudės, ar suduos per nugarą šventas žmogus, ar prakeiktas. Tai-gi vartodamos žmonių gydymui šventintus daigtus, žoles, vandenį, vaisius ir t.t., tos pačios davatkos juos paniekina, nės vartoja daigtus ant to, kam jie visai nebuvo paskirti. Teipo-gi juokingai išrodo, kada davatkos ir bobutės, kaip ožkos, puola prie berų, pristatytų bažnyčioje per devintines, ir laužo sav rykštes, tarydamos — vaikams tas naudinga. Turbut, jos mėklina, kad plakant vaikus su tokia rykšte, geroji dvasia įlįsiant į jų galvas per aną galą.

Matome nišmanymą, su koku vartoja davatkos ir sodžiaus bobos pašventintus daigtus.

Tos bobos gydo teip gi burdamos ir žavedamos. Šnabžda kas-žin kokius nesuprantamus žodžius, pučia į vandenį, kas-žin kaip mojuoja. Tartum nori išvaryti iš ten ligą, jos vieton įpusti sveikatą, arba kartu su vandeniu įpilti žmogui ir sveikatą.

Gal but, kad kitos žavėtojos ir burtininkės tiki į tai, ką daro; bet daugumas be abejonės su žinia apgaulioja. Vienog tie, kurie vaikščioja pas jas gydytis, tikrai tiki į tų žavėjimų ir burimų galybę. Toks tikėjimas, kad žmogus gali susinešti su pikta dvase, yra labai senas; žmonės tikėdavo ir tiki, kad ligą atsiunčia velnias, nes jo rankose esančios visos ligos. Tamsuoliai mėklina, kad yra tokie žmonės, kurie susizino su velniu ir viską gali padaryti. O dar kas ypatinga, kad čionai kuodaugiausiai ateina gydytis tos pačios davatkos, ar tai vyriškos lyties ar moteriškos. Jos, matyt, teip sanprotauja. Dievas yra dangujė ir bažnyčioje, o kur pamiškėje ar urvuos jis nebemato, — ten viską suzino velnias. O davatkų, kaip žinia, nieku

gyvu neperkalbėsi. Noriu čionai paminėti tiems, kurie klauso visokių jų plepalų, kad tie visi apgavimai siurbia žmogaus sveikatą ir už tai dar gauna pinigūs. Tik Dievui dėkui jau tokių gydytojų skaitlius mažinasi.

Yra Lietuvoje dar kitoki gydytojai, kurie gyvena miestuose ar dvaruose. Tankiai išgirsi: einu pas Kairių poną gydyties ar tai pas Nekaučių poną ir t.t. Šitie, mat, ponai ką siurbia savo darbininkų kraują, sunkia ir aplinkinių kaimiečių kraują. Per baudžiavus jis jiems teip patiko, kad atsidadėti nuo jo negali ir dabar. Ir kam-gi kitam paliks muzikai savo kraują? Tegul atiduoda ponui, kaip tai nuo amžių darė. Ar-gi jums rodosi, kad tie ponai gydo jus iš geros širdies? Ne, jiems rupi vien pelnas.

Yra dar viena gydytojų veislė miestuose, jie vadinasi homeopatais. Šitie skirias nuo žavėtojų. Jie jau nebeina išvien su velniu, nes žino, kad nevisi tiki į jį ir nevisi jo bijosi. Gydo šitie homeopatai tam tikrais vaistais. Jų gydyme kokio vieno vaistų lašelio užtenka šimtui stiklų. Žinoma, pasiliks tas pats grynas vandenis, kaip ir pirmai, jeigu tik kuomi jo neuzmargina. Ima, teisybė, šitie homeopatai nebrangiai, 30-60 kap. Tai stebuklas! už 2-4 auksinus nusipirksi sveikatą. Šitie homeopatai turi savyje ir šiek-tiek davatkystės. Jie teip ir žmonėms įkalba: jeigu Dievo valia jau tokia, tai žmogus nieko neįveiksi: reikės mirti. Vienog, jeigu mes visur matysime tik Dievo valią, tai kam dirbti, kam gydytis, nes pagal šių davatkų žodžių, ar daręs ar nedaręs, nuo Dievo valios neišsisuksi.

Jeigu teip manysime, tai nereik nė gydytis: kad mirs, tai ir be vaistų mirs, o jeigu išgis, tai ir be to išgis, tik tas kaštas be reikalo.

Čia, mat, šundaktariai nori išsiteisint už neišgydymą. Tikriejie gydytojai kiteit protauja. Paimkime tokį pavyzdį. Žmogus išgijo, tarkim, nuo karštinių (karštligės). Jeigu jis nebus atsargus, tai jis atkris ir kas-žin kaip gali viskas pasibaigti. O jeigu bus atsargus, neišeis ant kalčio, tai neatkris. Arba atsitinka, kad pradžioj ligos žmogų išgydysi, o kitą kart nieko nepadarysi. Ir tai suprantama. Jeigu pradės raštai puti ir paliksi juos puti toliau, tai jie visai supus ir niekam nebetiks; o jeigu pradžioj puvimo nupjausi ar nukirsi supuvusias vietas, perkelsi į sausą daigtą, raštas dar ilgai galės buti sveikas. O jug nuo žmogaus priguli, ar leisti rastui toliau puti, ar ne. Tai-gi čia matome žmogaus valią.

Tas pats ir su gydymu. Jeigu žmogus gydysis, kol dar laikas, tai galės išgyti, o jeigu užsimes gydytis, kad jau mirti reikia, tai jau, žinoma, nieko nepadarysi nė su mokslu, nė su

burtais.

Žmonės miniomis eina pas tokius šundaktarius. Ir užmoka kur-kas brangiaus, negu tikram gydytojui ir aptiekai už vaistus.

O ar užsimoka eiti pas tokius gydytojus, ar ne? Atsakymas bus aiškus, jeigu tik pažiūrėsime, kas jie per vieni. Koks norint miesto arba dvaro perkampis (valkata), jei jis gana apsukrus žmogus, nusiperka knygą apie ligų gydymą: Sakysim, tokią, kaip „B u d a i g y d y m o n e k u r i ų l i g ų“, kurią parašė neišmanantis apie gydymą žmogus. Ligonis ateina ir sako; kad tuomi ir tuomi sergąs; gal ligonis ir visai neateiti, — gali ką kitą nusiūsti ir pasakyti, kuom serga ligonis. Daktaras paima knygą, atranda vietą, kur yra pasakyta apie tą ligą ir duoda užmarginto vandenio, ar ką nors tepti, arba trinti kuną.

Ar gali toks gydytojas atitikti vaistą? Žinoma, kad negali ir štai kodėl:

Iš kur ligonis žino, kad jis tur tokią ir tokią ligą? kas jam pasakė? Tankiai pas mus dešimts ligų vienai vadinas, o kiekviena liga reikia kiteip gydyti, tuotarpu šundaktaris nuo visų ligų vieną vaistą duoda. Ar gali nutaikyti vaistą? Jeigu kitą dien ligonis kiteip pasakys ligą, tai gydytojas čia nieko nesupaisys ir vel duos kokio vaisto.

Kad ligonį ir pats šundaktaris apžiūrėtų, tai iš kur jis gali ligą pažinti, — juo jis ant to nesimokino. Tegul žmogui skauda koją. Koją gali skaudėti dėl daugybės priežasčių: gali nuo sausligės (reumatizmo), ar sutrenkė koją, gal skaudulys auga ir t.t.

Teisindamies gali šundaktariai sakyti: „aš ne Dievas, tik žmogus, visoko negaliu nežinoti“. Bet tas išsiteisinimas yra tik tuščia kalba. Jug vargu kas reikalas nuo kalvio, kad jis būtų geras dailyda; teip negalima norėti nuo nemokintų žmonių, kad jie daug žinotų. Ir teisybė, tie homeopatai, o ypač šėip šundaktariai, visai nesimokinę ant daktarų kitas iš jų vos moka skaityti, — štai ir visa jų išmintis. Tada jiems nepridera nė už daktarus pasiduoti.

Dabar aišku, kodėl neverta pas juos įieškoti rodos. Negali jie ligos atspėti, nė nutaikyti vaistą. Sveikatos taisyti reikia eiti tik pas tikrus gydytojus, kurie tą mokslą ištyrė. Jie daug laiko padėjo ant tam tikro mokslo apie žmogaus ligas ir gerai apie jas numano. Yra ir kita priežastis kodėl reikia gydytis pas tikrusios daktarus. Tarp jų mažai rasi apgavikų, apšviestas žmogus savo savžinę gerai daboja. Apart to, jie neturčius ir pavargėlius gydo už dyką.

Dar norėjau priminti apie šundaktarių tiesą žmones gydyti. Lietuvoje gali gydyti žmo-

nes ir nebaigęs mokslą — ne daktaras. Jis bus baudziamas tik tuomet, jeigu vartos nuodus ir kitus stiprius vaistus. Bet tokie gydytojai gali duoti rodą ir vaistą tik be pinigų, kaipo geradėjystę, o už pinigus jie negali gydyti. Todėl valščiaus urėdninkai turi persekioti tuos šundaktarius, kurie savo gydymu padaro daugiaus blogo, negu gero.

Tai gi su šundaktariais galima kovoti dvejopai: ar nevaikščioti pas tokius visai, ar pasirupinti per valščiaus ar kaimo nutarimus, idant tokius suvaldytų.

SUNADVOKACIJAI:

Tankiai žmogui prisieina ar čia, ar ten paduoti šioj ar tokį prašymą, arba šėip raštą. Nežinai žmogus, kaip tas viskas darosi, nė nesipratęs prie tų dalykų, prietam tankiai nemoki nė rusiškos kalbos. Reikia įieškoti pagalbos. Tuoj karčiamoje atsiras tav kad ir dešimts tokių, kurie pasisiulys padėti. Yra tai šundavokaciai, arba pakampiniai patronai. Su kokiū menku raštu, tai dar bala jį grėbk, jie čia mažiaus blogo gali padaryti; bet tankiai žmogų stačiai įklampina, kad po tam neišsprusi nė į šoną nė į šalį.

Prisieina žmogui stoti į sudą: ar jis pats padavęs kitą, ar jį kas apskundęs. Ir nebežino žmogus nė ką daryti. Atsistosi vienas prieš tokius galiuotus rusus, net kinkos dreba. Kalbos nežinai, nepratęs nišmanai nė kaip apsieiti. Patėmyje toki advokačiukai žmogaus padėjimą, jau išaugšto užkalbina karčiamose, ant gatvės ir sudo priemenėj. Užsispyrę siulo savo pagalbą, dar pagąsdina. Žmogus noroms—nenoroms klausai jų lipšnių prikalbinėjimų ir vilionių. Jis sako viską galįs padaryti, visur bivojąs, prieinąs prie sudžių, viską žinąs, o tokiam, esą, geram žmogui labai pigiai reikale padėšes. Kuom tas viskas baigiasi? Jeigu reikalas teisingas ir aiškus, tai be užtarmo žmogus laimės; o jei ne aiškus, kur reikia kalbėti, tai vis tiek prakiš: nes tas šundavokatis į sudą pats nestoja, tik duoda žmogui patarmę, kaip elgtis ir ką sakyti.

Tie šundavokaciai didelę pragaistį žmonėms daro; jie pakursto žmogų bylinėtis (provotis). Kaimynas užarė dirvos kšnėlį, ar perpjovė ežę, arba susibarė ir iš burnijo vienas kitą. Katik dagirdo apie tą toks perkampis, tuoj, kaip gyva pagunda: „nepasiduok tam žmogui, ima birbt į ausį: neužsileisk juom; ar nežinai, kas jis per žmogus, ar neatmeni, kaip jis su Antanu padarė, kaip su Petru? Jeigu užsileisi, tai ir su tavimi teip—pat padarys. Nedomok, paduok į sudą, pamokink jį. Jis tav bausmės užmokės ir dar kalinyje patupės“.

(Toliaus bus.)

vyrų pereina moterų skaitlių ant pusės milijono. Taigi abelnai emus, vyrų ant svieto daugiaus negu moterų. Vienog, tulose Europos szalyse, kaip Italijoje ir visose Balkanų vieszpatystėse reiktų dar pridėti pusę milijono vyrų, idant sulyginti jų skaitlių su moterų skaitliu. Szitose Europos szalyse pripuola 1000 vyrų ant 1060 moterų: Portugalijoje, Zuvedijoje ir Norvegijoje, Lenkijoje ir Anglijoje. O Rusijoje, Belgijoje, Prancuzijoje, Vengrijoje ir Vokietijoje iszpuola 1039 moters ant 1000 vyrų. Bet kaip kur ir ne—europisz-kose szalyse moters yra laimėjusios ant skaitliaus virszų. Sztai nedidutėj valstijoje vidurinės Amerikos Nikaragua, kur pusė gyventojų maisztytos veislės, o treccia dalis indiecziai, moters skaitliu pereina vyrus; toks pats apsirėiszki-mas duodasi užtėmyti tarpe nigerių Pietinėje Aprikoje. O ir advernai, atsitin ka labai nedalingos isz tos pusės szalys. Ant salyno Havaii iszpuola tik 533 moters ant 1000 vyrų, Hongkonge gi dar mažiaus, nes tik 409.

Moters tartum moka pasirinkti sav geresnes vietas ant žemės; teip szalyse, kur žmonės iszmėtyti, kur jie vargsta pavieniui, kaip medincziai, piemens, — moterų visai mažai; o kur szalis laimingesnė, kur uzdarbis lengvesnis, ten jų skaitlius kurkas didesnis.

Oras, arba teisingiaus — klimatas, turi tame teippat žymią įtekme: vidutiniam klimate visur pereina moterų skaitlius, karsztam ir szaltam — vyrų skaitlius. Sausuose krasztuose daugiaus vyrų, o lietinguose, drėgnuose, kur gausenis vaisingumas, — daugiaus moterų.

Abelnai žiuriut, kur augsztesnė civilizacija, ten moterų virszus ir kiekybėje (skaitliuje) ir kokybėje (ypatybėse). Gaila tik, kad draugija laiko prislėgtomis visą jų esybę. —

Atsakymas kun. J. Kaulakio parapijos komitetui ant užmetimo tilpusio 7 num. „Vienybės“.

Mes senas komitetas Szv. Antano parapijos, budami nuo 1894 iki 1897 m., matydami daug neteisingų užmetimų ant teisybės įveszkancijų ir žmonių, priversti esame parodyti Jusų užpuolimą be jokios teisybės.

Pradžioje savo rasztu pers-tato mus kaip Szliupo kankintinius. Bet kun Kaulakio tarnai turi atminti, kad kun. K. per pamokslą pats savę apsi-szaukė kankintiniu ir tik už tai, kad žmonės reikalauja izdavimo rokundų parapijos kassos. Taigi klausimas, ar tasai apsiszaukimas kankintinių yra teisingas? Rokunda reikalaujama ne nuo kankintinio bet nuo kaltininko. Mes nes-esame jokiais kankintiniais, o tik-tai įveszkotojais teisybės ir nuo kun. K. reikalaujame rokundų. Priskyrimas mums Dr. Szliupo nėra toks pažemi-nantis, kaip priskirtojai, kad mislyja. Kun. Kaulakis nors 100 metų gyventų, tai savo pasi-eligimu ir darbais neušzipel-nys tokios garbės kaip Dr. J. Szliupas. Ir izstikrujų, skriau-džianti žmonija, sėjanti nesuti-kimą, platinanti melagystes negal buti garbinami. Kun. K. tarnai sako, kad mes patys pripažįstame, jog kun. K. per 7 metus buvo geras. Broliai, mes laikomės szventos teisybės ir mes jau 49 num. „Vienybės“ 1900 m. pasakėm, kad mes no-rime tik dabartinius musų vai-dus su kun. Kaulakiu apraszyti, o praėjusių visų gerų darbų ne neminėti, bet Jus su savo neteisingu rasztu 7 num. „Vie-nybės“ mus prie to priverzia-te, kad izrodytumėm visuo-menei kun. K. darbus. Jus sakote, kad mes raszome daug melagyszčių, bet teip nėra: kas paraszta, tai tikra teisybė ir Jus tą viską vadinate melagys-te. Dėl Jusų jug tai ne nusi-dėjimas skelbti neteisybę už-stojant kun. Kaulakį. Jus ir nuo baisiausio nusidėji-mo neatsisakytumėt, jei-gu tik-tai pataikytumėte kuni-go prieszją. Vienog nors Jus ir kas žinką skelbtumėt, tai teisybė vis lieka teisybe. O tie Jus zodžiai, kuriuos pripažis-tate už teisingus, tai reiszkia,

kad mes apie kun. K. teisingai raszome. Kas link izsmokė-jimo bažnyczios, tai klystate, broliai; ne kun. Kaulakis baž-nyczios skolas izsmokėjo, bet žmonės, parapijonai, kurie davė ant to pinigų. Toliaus sa-kote, kad kun. K. koku ten stebuklingu budu susirinko pi-nigus, net po purvyną vaiks-czioldamas ir ant kalėdų surinktus pinigus nepasilaikęs, atidavęs į parapijos kasą. Bet parodykite mums kur tie pi-nigai ir toji kasa? Ar ne kun. Kaulakio kiszeniuje? Kam dar muilyti žmonėms akis. Apie pasilaikymus kunigų Lietuvoje nereikia nė kalbėti. Ten sanlygos vienos, o Ameri-koje kitos. Mes kun. Kaula-kiui mokame mėnesinę algą kokios jis reikalavo, užmoka-me dar už szilumą, szviesą ir net szauksztus nuperkame. Apart to visko jis dar už krikisztus, szliubus ir laidotu-ves emė po \$10—15 ir dau-giaus, kiek nuo katro izszplė-szė. Taigi ar nelupimas varg-szui darbininkui keletos kai-lių? Kun. K. tokiu budu su-rinkęs nuo žmonių pinigus krovėsi į savo kiszenius ir žmo-nes ramino, buk surinkti pi-nigai bus apversti ant parapijos reikalų, idant žmonės butų duosnus ir kitu kartu. Mes už tikriname kun. K. tarnus, kad kun. K. su jais tų pinigų nesi-dalina ir jis garsina teip, kaip jam tinka. 1898 m. parapijos komitetas norėjo pagarsinti kiek surinkta pinigų nuo pa-rapijonų per atspaudimą tam tikrų plakatų. Kun. K. atsa-kė, kad negalys mėtyti parapi-jos pinigų ant kokių ten biz-nierių plakatų. Tada A. Jo-cis ir A. Linauckas apsiėmė izs savo kiszeniaus apmokėti plakatų spaudimo kasztus, kad tik parodyti žmonėms kiek įplaukė pinigų, bet ir ant to kun. K. nesutiko, sakydams: „kad nėra reikalo visiems apie tai žinoti“. Czion kiekvienas gal suprast kad kun. K. tik akis žmonėms muilina, idant tiejie butų tik duosnus ir apie nieką nežinotų, į ką aklai kun. K. tarnai ir tiki. Netiesa, kad kun. K. nedavęs biznieriems pinigų ant biznio, už tai tiejie dabar jam prieszginauja. Jug biznieriai norėjo savo pinigais apmokėti pagarsinimus rokun-dų. Kur czion teisybė? To-

liaus kun. K. tarnai sako, kad didžiausi nesutikimai darosi už pinigus, bet gaila kad nepasa-kė, jog tie visi nesutikimai iz-skilo vien nuo kun. K. Nenori-nzczius izsduoti rokundų ir sudas prie to priverzia, jei-gu kaltininkas nenorėtų to pada-ryti. Toliaus sako, kad kolei bažnyczia buvo skolose, tol ne-buvo nė apie kunų nė gospado-rių. Brolycziai! czion jau per riebiai pamelavote! Sztai kaip buvo: Kad žmonės no-rėjo ir turėjo supratiną apie parapiją, tai parodo tas, kad kun. K. kas žin kur dar buvo, o Philadelphiaus lietuviai su-tvėrė parapiją ir kada kun. K. atvyko kunigauti, tai mes tu-rėjome \$1140,00 parapijos kassoje. O kun. K. tarnai sako, kad mes nenorėjom apie tai nė žinoti. Kur Jusų broliukai teisybė? Mes 49 num. „Vie-nybės“ pasakėme, kad kun. K. buvo geras per 7 metus, nedel-to, kad jis buvo geras, bet kaip kunigas, kurio vardą mes augszcziaus statėme. Tamė tai visas kun. K. gerumas. Kaip kun. K. atvyko į Phila-delphia 1893 ir tapo musų ku-nigu, tai su komitetu perėjo per lietuvius ir surinko \$1665,50 ir tada rupinomės apie pir-kimą bažnyczios. Arkivysku-pas ir džiakonas Szv. Pilypo bažnyczios darė mums visokias intrigas, nedaleisdami pirkti dabartinės musų bažnyczios, kadangi ji stovi tik per 6 blo-kus nuo airių bažnyczios, per ką nupulsęs jam biznis. Tu-omi laiku kun. K. buvo musų pusėje ir izsrodė arkivyskupo klaidingumą, kuriam rupi tik-tai pinigai, o ne tikėjimas. O džiakonni net pirtį kn. K. ren-gė, nuo ko mes jį atlaikėme. Tada kun. K. nebijojo arki-vyskupo valdžios nė nustojimo kunigystės, stiprino musų dva-sę,ėjo su mumis izs vieno iki mes savo mierį atsiekėme, nes popieziaus pasiuntinys izs Wa-shingtono sudraudė arkivysku-pą ir džiakoną. Bet dabar, kada tie patys žmonės parei-kalavo, kad kun. K. primtų du komiteto sqnariu ir pats trezczias, pasirasztyti ant bank-niųjų knygzčių, tai kun. Kaulakis atsakė: „Jeigu asz dalei-siu jus prie parapijos pinigų, tai arkivyskupas man atius kunigystę“. Izs tikrujų, argi kunigai butų paskirti nuo vys-

kupų tik-tai gležzimui žmonių pinigų? Dėl tos tai priezas-ties ir mes su kun. K. dabar tąsomės po sudus. 1894 me-tuose, kaip nupirkome bažny-czią ir kun. K. apsigyveno liet. klebonijoje; žmonės izs džiaugs-mo butų priėmę kun. K. už parapijos kasierių arba net prezidentą, bet kun. K. atsis-a-kė nuo to visko, sakydams: „Katalikiszkam kunigui, kuris nenor izs tikėjimo daryti biznį, kasierium buti nepritinka“. Prezidento vardą priėmė, bet viską dirbo viceprezidentas. Tai ir visi geri kn. K. darbai. Pirmuose metuose klebonavi-mo kun. K. jau suprato, kad budamas parapijos kasierium geriausį biznį padarys ir pra-dėjo sprautis už kasierių, kur 1895 m. tapo ir aprinktas. Komitetas parapijos laikėsi pilnai, tik jau kasierius nedavė pinigų. Toliaus kun. K. kasi-erium padarė už kun. K. kasi-erium vedė rokundas, bet izs kun. K. knygy. Sztai kaip vedė kun. K. finansų knygas. Rakandus į kleboniją kiekvienas žmogus butų, tokius, nu-pirkęs už \$100,00 brangiau siai, karių prekę kun. K. pa-davė net ant \$446,88, o tik-tai lova, pecczius, stalas, sofka ir kedės. Ko daugiau reikėjo, tapo dapirkta. Parapijonai aprinko Juozą Szirvaitį nupir-kimui dauž dėl nudažymo (pa-moliavojimo) bažnyczios, už ką reikėjo užmokėti \$8,80 ct., o už ką kun. K. paskaitė net \$35,00. Ant susirinkimo už-klautas, kodėl teip suka, at-sakė: „Dovanokite man, asz dar grinorius, tai ir prasižen-giau. Toliaus padarysiu ge-riaus“. Vienas lenkas mirda-mas paskyrė \$25,00 ant musų liet. bažnyczios. Po kelių mėnesių ant susirinkimo komi-tetas uzklausė kunigo kur tie pinigai? kodėl neįrasztyti į knygas? Kun. K. atsakė: „Tuos pinigus asz turiu savo kiszeniuje, o kad aukautojas yra svetimtautis, tai asz tų pi-nigų negaliu į knygas įrasz-tyti“ ir pradėjo pilnai sauvalis-z-kai elgtis ir apie izsmokėjimą

bažnyčios nesirūpino nieko. Komitetas kvietė kun. K. kad eitu sykiu kolektuoti pinigų dėl išmokėjimo bažnyčios skolės ant ko kun. K. atsakė: „Asz neturiu laiko vaikiotis. Kolektavokite patys“. Komitetas prasžė, kad nors bažnyčioje kartą ant mėnesio padarytų kolektą. Kun. K. atsakė: „Man kamza plyszta“, o kad komitetas prižadėjo gausiai jam už tai mokėti, tai tik tada padarė kolektą bažnyčioje, kartą ant mėnesio. 1895 m. kun. K. ant pamokslo kartą pasakė: „Kasoje — sako — yra tik \$5,00; jeigu neskubinsite atneszti man pinigų, tai asz jus paliksiu, o važiuosiu ten, kur man duos daugiaus pinigų“. Parapija iszrinko A. Joci ir Aleksandrą Szperą, kuriuodu rinko pinigus ant bažnyčios ir raszė parapijonus. Kun. K. tik pasiėmė surinktus pinigus nuo kolektorių ir viskas. Tai kaip kun. K. rūpinosi apie išmokėjimą bažnyčios skolos! 1895 m. komitetas ir peržiūrėtojai, nuo parapijos iszrinkti, peržiūrėjo visas knygas, kurios buvo pas kun. Kaulakį ir sztai kokią toje knygoje rado tvarką. Knygose aukų, į kurią buvo raszoma kiek kas aukavo ant bažnyčios, dviejų metų jeigos, svarbiausi laksztai, kur buvo raszoma po \$10 ir 20,00, visi buvo iszplėszti. Kun. K. ant susirinkimo užklaustas kodėl iszplėszė laksztus, atsakė: „Girdi buvo labai negražiai paraszta; vardai ir pravardės raszta su juodyla, o numeriai su raszeliu (alupku) ir kur centas, ten buvo vis doleris pastatytas, o kur doleris buvo, tai ten vėl tik centas ir knyga buvo teip pripeckota, kad nė pats žydų rabinas nebutų galėjęs nieko surast“. Užklaustas, kodėl teip knygas pripeckojo, atsakė: „Asz rasziau lotyniszka, o kad jus nemokate, tai eikite dar mokintis“. Pagal tokį peržiūrėtojų pranesimą parapijonams ir kun. K. knygų vedimo tvarką nebuvo galima jokių rokundų suvesti nė surasti, likosi ir protokolas nepatvirtintas, bet, kun. K. tarnai pagavę kelis sykius protokolų knygas paraszė vardą Stepono Urbo, buvusio tuom laiku parapijos prezidentu. S. Urbas norėjo skųstį į suda-

tuos gudruolius, kurie driso paraszti jo vardą, bet matydamas tame daugelį tasynių ir kasztų davė pakajų. Parapijonai matydami, kad kun. K. nori viską nuo jų paverzti, 1896 m. 7 d. Gegužio nutarė suraszyti visą parapijos savastį ir suraszė visus bažnytinius daigtus ir klebonijos, kad viskas priguli parapijai, o ne kn. Kaulakiui. Kun. K. ant tojo suraszo nenorėjo pasiraszti nieku budu ir tiktai parapijos komitetui pasiuontas A. Joci iszpirkt varentą ir suaresztavoti Kaulakį, jis pasiraszė 10 Berzelio 1896 m. kad viskas, kas bažnyčioje ir klebonijoje — nuo lovos iki sznapso stikleliui priguli parapijai. Po tuomi suraszu pasiraszė: Rev. J. Kaulakis Prez. S. Urba Vice-prez. S. Butkus Prot-rekr. V. Ambrozoviczia Fin-sekr. J. Medzvarpis (?) Kasierius A. Szpera Peržiūrėtojai A. Anekaitis knygų V. Dovidaitis. Kun. K. matydamas, kad komitetas nori jį asztriai prižiūrėti, kad nemėtytų parapijos pinigų kur nereik, po dviejų mėnesių atneszė ant susirinkimo laksztus, neva tuos, kuriuos buvo isz finansų knygų iszplėszęs, bet buvo visai ne tie, netiko nė popiera prie popieros ir vietoje vardų su aukomis buvo tik mėnesiai užraszti. Mat kun. K. mislyjo kad komitetas nesupras, bet ne teip buvo. Žmonės matydami, kad kun. K. per daug juos pradėjo skriausti dėl pripildymo savo kiauro kieszniaus, ant visuomeniszko susirinkimo sutarė nupirkti naujas knygas ir susziuruoti, kad neiszplėsztų laksztų, ir nutarė:

- 1) Kad visi parapijos pinigai, koki tik įplaukia eitų per rankas kasieriaus ir apie juos žinotų visas komitetas.
- 2) Kad visokius reikalingus į bažnyčią ar kleboniją daigtus pirktų komitetas, o ne vienas kunigas.
- 3) Kad visos bilos būtų raszomos ant vardo parapijos, o ne vieno kunigo.
- 4) Kad pinigai būtų padėti į banką ant vardo parapijos su zine viso komiteto.
- 5) Kad neprigulinti prie parapijos, o imtų szliubą liet. bažnyčioje, turėtų mokėti

\$6,00 tiktai į parapijos kasą, o ne kunigui, ir toji mokestis skaitytųsi kaipo meinė.

Kun. Kaulakiui toksai nutarimas nepatiko ir jis visokiais budais stengėsi nuo komiteto prieziuros nusikratyti. Kunigas Kaulakis pradėjo jieszkotisi sav spangų tarnų, kurie szoktų pagal jo smuiką su nusizeminimu ir atrado. Susirado tokių, kurie paraszė ant komiteto sąnarių visokius nebutus iszmislus ir teip: vienas vogė bažnyčioje isz skaurados pinigų, kitas pavogė kraujų arklį, treczias pavogė kurpes, ketvirtasis net paverzęs kunigui gaspadinę (tai kaip ir nepykt. Red.) Tokius laiszkus be raszėjų paraszų, tik „Parapijonas“ įdavė savo bernams, idant perskaitytų ant parapijos susirinkimo. Pats kun. K. landžiojo po grinczias ir visokiais budais erzino žmones prieš komitetą ir susirado sav pilną komitetą „isztikimų“, tiktai reikėjo parapijos susirinkimo patvirtimui to naujo komiteto. 1 Lapkriczio (1896 m) buvo parapijos susirinkimas ir kun. bernai pradėjo skaityti virsz minėtus laiszkus ant komiteto, kad jį nužeminti, o kiti szaukė, kad rinkt naują! naują! komitetą, nes senasis labai varosi ant kunigėlio. Kun. Kaulakiui net azaros pradėjo ekėti ir jis skundėsi ant komiteto persekiojimų. Renkant naują komitetą, Kaulakio puseje buvo 7 balsai daugiaus. Balsavimas atsiliko pakėlimu rankos. Tokiu budu kun. K. sulaukė pageidauto vaisiaus ir nusiplovė rankas su iszrinkimu naujo komiteto. Parapijonai reikalavo, kad senasis komitetas būtų prie peržiūrėjimo knygų bent, bet Kaulakio bernai to neklausė ir atėmė visas knygas nuo senojo komiteto ir per nabaszniukus „Garsą“ ir „Tytą“ pagarsino, kad knygoje viskas atrasta teisingai apart klaidų. Kun. K. atsikerszdamas senamjam komitetui pagarsino net laikraszcziuose, kad sen. par. komitetas isz bėgęs net isz Philadelphios ir labai svarbias kun. K. knygas iszszivežęs. Bet tie visi žmonės ir sziađien Philadoj gyvena ir niekam skriaudos nepadarę. Gale 1896 meto tapo parengtas parapijos „feras“. Kun. K.

ypatingai pasidarbavo; daugelį knyguczių iszraszė, net svetimitaucziams, kad rinktų ant liet. „fero“ aukas. Ant fero uzdirbo \$886,70 ct. Kaulakis pasakė: „Kaip sunesz svetimitaucziai knygetes ir tikietus, tai dar bus apie \$200,00, bet tų knyguczių ir tikietų iki sziađien neparodė. Neiszbuvus metų naujam par. prezidentui, kun. K. uzmokejo \$50,00 algos, kaipo isztikimam tarnui. Ant susirinkimo uzklausus, už ką tie \$50,00 mokeka prezidentui, tasai nieko neatsakė. Žmonės visai suprato kad tai buvo metinė alga naujam prezidentui nuo kun. Kaulakio.

Teip kun. K. nusikratęs savo neprietelių, senąjį komitetą, tapo darbsztesnis, pradėjo daryti kolektas, ant kurių jį turbut privertė visas blokas namų Camden'e, N. J. 1898 m. kun. K. parodė, kad nž bažnyčią uzmokeka \$14,639,63 ct., kur bažnyčia nupirka tiktai už \$7,500,00, taigi skirtumas ant \$7,139,63 ct. ir už ką jie tapo iszmokėti? O gal kun. Kaulakio ta-ai blokas namų Camden'e priguli prie bažnyčios iszmokėjimų? Jeigu komitetas buvo tuom sykiu Philadelphioj, kada czion privesiti atsitikimai nusidavė, tai kiekvienas supras, kad jie visasado buvo apiekunais ir gaspadoriais liet. bažnyčios. O tvirtinantiems, kad komiteto nebuvo Philadoj, jų nepertikrinsime ir antra tiek faktų nurodydami. Kas link užmetimo Kaulakio tarnų, buk lietuviai būtų mandresni už kitas tautas, kad nenori apraszyti savo bažnyčios vyskupui, kad tokiame užraszyme nėra pavojaus, tai praszone pasakyti dėl kokios priezasties lenkai stato nepriegulmingas bažnyčias? O katalikais jug jie esti tokiomis pat, kaip ir tie, kurie turi savo bažnyčias padovanoję vyskupams. Mes turta atskiriam nuo tikėjimo, nes juodu neturi nieko draugiszko. Kas link nedaleidimo tapti protestonais, tai kun. K. jug siuntė visus, jam nepatinkančius, prie protestonų, — pdarė protes tonais tuos, kurie jieszko teisybės. Link vadinimo galvijais, tai tiesa. Kun. Kaulakis nepasakė nė vieno pamokslo

be pliovonių. Nuo susipykimo iki sziai dieniai link uždarymo bažnyčios, atsakome, kad bažnyčia uždareme ne dėl sumazinimo Dievo garbės, bet kad nusikratyti nuo sprando Kaulakį. Dėlto teip padareme ir statei pasakome, kad kn. Kaulakis ant mūsų sprando daugiau neįsijodys. Ant galo, Kaulakio tarnai sako, gailėsis ne vienas savo priešingumo. Mes atsakome, kad Kaulakis jau ir dabar gailisi dėl savo tokio pasielgimo nes jam daug daug dolerių nutruko, kuriuos jis myli daugiau negu patį Dievą.

Senas Komitetas
 Prez. *Stepons Urbas*
 Vice-prez. *Staponas Butkus,*
Josep Szirvaitis,
 Kasier. *Alexandra Szpera,*
Vincentas Dovidaitis,
Kazimieras Unika,
Aleksandra Jocis,
 Inspektorius knygų finansų
Andrius Anckaitis.

Pajieszkojimai.

Mano pati, Ona Pavalkienė, po tėvais Naudzikė, nuo manęs pabėgo 30 Kovo. Ji pa-eina iš Marvisių (Girininkų), Senapilės pav. Suvalkų gub. Ona yra storoko sudėjimo ir augszto augumo, juodu anderoku, raudona jėke. Ji iszsigabeno ir vaiką arti 2 metų, vardu Benediktą, kuris turi žalio aksomo dresiuokę ir juodą kepuraitę. Kas žinotų jos užsilaimą, teikis suteikti man žinią, už ką mielai atlyginsiu.

Simas Pavalkis
 161 Watkin str.
 Cor. Belmont Ave.
 Brooklyn, N. Y.

Asz, Ona Ruszkiutė, pajieszkau savo dėdės Raulo Ruszchio ir savo pusbrolio Juozo Kundokucio, paeinanciu, isz kaimo Gaisrių, par. Pilviszkių, pav. Marijanpolės, gub. Suvalkų. Turiu prie jų svarbų reikalą ir teiksis jie atsiszaukti ant mano adveso.

V. Aliszauckas
 Chapel Square
 Mosend—Scotlaud.

Asz, Juozas Gutauckas, pajieszkau savo brolio Jono Gutaucko, paeinancio isz Pajevonio parapijos, Vilkauszchio pavieto, Suvalkų gub. Turiu prie jo svarbų reikalą. Ar jis pats, ar geri tautiečiai malonės suteikti man žinią ant szio adreso:

Juozas Gutauckas
 30 View Park
 By Bellshill—Scotland.

Lietuviszki kriaucziai

Siuva pagal naujausias madas ir sistemą Amerikos, visokias drapanas, kurios dailiausiai žmogui pritinka. Teipgi pataiso senas ir czystai iszvalo plėmus. Visi pas savus.
 J. K. Jaroszeviczia & J. Gvazdinskas
 309 Millbury str.
 Worcester, Mass.

Balius! Balius!

Kareiviszka Draugystė Algerdo Uzary isz Philadelphia, Pa., kelia ketvirtą metinį balių panedėlyje, 15 Balandžio (April) 1901 m. svetainėje Washington Hall 523—525 S. 4-th str. Pradžia ant 8 val. vakare.

Ant 7:30 bus puiki paroda su pilna uniforma ir muzika gatvėmis ir teip nueis svetainėn. Dėlto visi lietuviai ir lietuvaitės yra užkviečiami kuoskaitlingiausiai susirinkti prisizūrēt parodai ir ant baliaus, nes bus tai pirmutinis po velykų, kur dalyvaus net 10 draugyszčių. Įzenga dovanai.

Komitetas.

Mylimi mano prieteliai,

Sziuomi paduodu žinią Juni, jog mano „Kantoras Bankinis“ kursai per daug metų talpinosi po numeriu 1012 Carson st. dabar jau randasi po numeriu 1118 ant tos pacios uliczios ir toj' pacioje puseje tiktai antram bloke.

Kaip iki sziam laikui, teip ir toliaus mano Kontore, galima bus atlikt visoki reikalai naudingi dėl mūsų brolių, kaip tai:

Pardavimas laivakorezių (szipkorezių) ant greicziausių ir drucziausių laivų, ant visų linijų.

Siuntimas pinigų į visas dalis svieto.

Pardavimas tikiety ant gelezinių kelių.

Rodos davimas ant visokių provų Lietuvoje.

Paraszymas doviernaszčių ir kitokių dokumentų dėl vedimo provų.

Paraszymas aktų ir kitokių dokumentų dėl pardavimo arba randavoji-mo žemės ir kitokių turtų likusių Lietuvoje.

Atėmimas dalių, ir paskolintų pinigų.

Vienu žodziu paraszymas visokių dokumentų, lyginai kaip pas Rejentą Lietuvoje ir t. t.

Paduodamas tą žinią isztariu padėkovone visiems mano prieteleims, už tai jog buvo teip meilingi atsilankyt pas mane su visokiais reikalais, kuriuos iszpildziau dėl kožno vieno teisingai, o per tai galejau pakelt mano Bankinį reikalą teip augsztai jog dabartinem laike atsilanko pas mane su visokiais reikalais ne tiktai mano broliai Lietujej arba Lankai, Slovakai, Rusinai ir Vengrai, bet ir kitokios tautos, kaip tai, Anglikai, Vokiečiai, Prancuzai, Italai ir t. t.

Kaip jau visiems gerai zinoma, jog iki sziam laikui mano darbai buvo naudingi dėl kožno vieno. Dėltogi prižadu ir ant tolymesnio laiko tarnaut dėl mano brolių teisingai ir užtikrinu, jog visada turėsit naudą isz mano tarpininkystės atlikime jusų reikalų.

Nuolankiai meldžiu Jus mylimi prietelei kurie pažystat mane, o esat iszvaziavę į kitus miestus, idant paaiszkitumet mano pasidarbavima tiems, kurie manę nepažysta idant koznas vienas atsiszauktu prie manęs su visokeis reikalais, o bus liuosas nuo žydiszkių žabangų. Rupinkitės mylimi brolei idant mes visi kaip vaikai vienos motinos Lietuvos glaustumės į vienybę ir ne-ikabintumėm ant žydiszkių meszkerių.

Velydamas visiems mano prieteliam konogeriausio pasivedimo

Pasilieku

Suguodone

P. V. Obiecunas

1118 Carson st.

S. S. Pittsburg, Pa.

Ekskursija in New York'ą Lackawannos gelezinkeliu.

Balandžio 9 dieną Lackawannos gelezinkelio tikiety agentai parduos tikiety į New York ir atgal ant \$1,00 pigiau negu paprastai kasztuoja. Ke-liauti galima su kiekvienu trukienu nuo 9 d. Balandžio ir sugryžti iki 14 Balandžio už pažeuklintą prekę.

Naujausios knygos.

Smertis. Daktaro pasakojimas. Paraszė Szventnikis. Puslapių 32. Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė 10 c.

Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skaitymus — turės ką pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė 85 c.

Paveikslas

Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 colių pločio, 24 colių augszčio, ant puikios popieros, su prisiuntimų 30 et. Gaunamas „Vienybės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo mūsų užsi-tarnavusio tautiechio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenimą truse ant naudos savo tautiečių ir tėvynės.

Lietuviu užeiga.

Geriausie užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gerymus, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuneziu pinigus į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszkią rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

LIETUVISZKAS HOTELIS

PETER NOVAS

98 Northampton st.

WILKES-BARRE, PA.

Geriausia užeiga keleiviams ir nakvynė Skanus gėrvmai, kvepentni cigarai. Restoracra pirmos klesos. Lietuviat nepamirszkit.

